

ELŐFIZETÉS.

HELYBEN ES VIDEKEN

Egy évre ... 84 kor.
Fél évre ... 42 kor.
Egy negyed évre 21 kor.
Egy hóra ... 7 kor.

Nyilttérli közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 187.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1918.

Főszerkesztő:
Staubert József.

Vasárnap, november 3.

Vér a falvakban.

A mai nap folyamán egy pillanatra sem szűntetelt a telefon-csengés a redakciókban. De ugyanígy volt a térparancsnokságon és a rendőrségen is. A környékbeli falvak és városok szóltak meg egymásután: Pécska, Pankota, Gyorok, Kovászl és Aradkövi s mindenütt az a szomorú hír futott be, hogy a nép bíraskodni akar!

A hazament katonák elvitték a hirt a szét-szórt helységekre, hogy — kiűtött a szabadság. Akadtak, akik rosszul értelmezték a lezajlott eseményeket s a szabadságot önkényűleg szabadságra változtatták át. Ezek a könnyen befolyásolható elemek azt hitték, hogy mindazért a keherléséért, mely öt esztendő alatt felgyülemlett lelkükben, most bosszút állhatnak. Most leszámolhatnak mindazokkal, akik a háború folyamán joggal vagy jogtalanul zaklatták őket és családjukat s kik esetleg a hatósági tekintély fegyverével anyagi károkat okoztak nekik.

Most, a forradalmi láz kitörésében a leszámolás órájának elérézését vélik s azt hiszik, nincs többé törvény, nincs tehát sem bíró, sem igazság. Megteszik önmagukat bírónak a saját ügyükben. Rálépnek arra a veszedelmes talajra, mely dinamittal, vérrel, gyilkokkal van aláárazva s amelyen ha meg nem állanak, veszélyeztetik az egész államrendet.

Félt ettől a Magyar Nemzeti Tanács is s midőn az önbíráskodásnak megdőböntő borzalma nyilvánvalóvá lett Tisza holtteste mellett: azonnal felhívást intézett az ország népéhez, melyben mindenkit intett, hogy az önbíráskodástól tartózkodjék.

Tagadhatatlan, hogy a háború alatt történhetek és történtek is olyan esetek, melyek a nép lelkét elkeserítették. Akadtak durva hivatalnokok, igazságtalan rekvirálók, kiknek szeme előtt nem a nép java lebegett. Ezek miatt azonban fájdalmas volna, ha a falu előljáróinak egyeteme s az igazságos rekvirálók szenvednének. Mert a nép dühé most ezek ellen fordul: a falu jegyzőit és a kiküldött rekvirálók ellen, kik nagyjából tanítók és úgynevezett kabátos emberek.

A Nemzeti Tanács felszólítását plakáton, dobszóval és élfőszóval kell kihirdetni a falvakban. Álljon a fehér falakon intő jelöl hatalmas betűkkel: Az önbíráskodás tilos s ki ez ellen vét, a törvény teljes szigorával találkozik.

Meg kell magyarázni anyanyelvén a falu népének, hogy a régi rendszer ugyan eltűnt, talán a régi államforma is megváltozik, de nincs olyan állam, hívják bár királyságnak vagy köztársaságnak, amelyben törvények ne volnának. Olyan törvény pedig nincs, nem volt és nem is lesz, amely az önbíráskodást megengedje.

De amit látszik, nemcsak önbíráskodás-

ról van szó. Azok mellett, kik személyes bosszúját töltik ki hivatalos és nem hivatalos személyeken, feltűnnek a rablók és fosztogatók is. Akik semmi egyebet nem akarnak, csak öni, pusztítani, harácsolni vad szenvedélyük kielégítése végett.

Ezekkel szemben keveset ér a felvilágosító szó. Ezekkel szemben erőiesen védekezni kell. Miután a katonaság egy része megbízhatatlan lett, sőt épen a katonaság magáról megfélemedezett része szolgáltatta a legtöbbször okot a megbotránkozásra: minderről fel kell állítani

a polgárőrséget. Minden mezővárosban, sőt minden faluban is van egy bizonyos józan rész és gondolkodó embercsoport, amely tudja, hogy a rendtelenség sem eszköz, sem cél nem lehet, ezek szervezkedjenek és tömörüljenek, kérjenek a legközelebbi katonai állomásparancsnokságtól fegyvereket, alakítsanak polgárőrséget s a fosztogató bandákat irgalmatlanul pusztítsák ki. A duvadak nem érdemelnek kiméleteket, különösen, ha embervérre szomjasak. Ahol a szép szó nem használ: ott jelentkezzen a könyörtelen szigorúság.

József főherceg letette a hűségesküt a Nemzeti Tanács előtt.

(Felesküldött a budapesti helyőrség.)

Budapestről jelentik: Ma délelőtt háromnegyedégy órakor József főherceg megjelent fia, József Ferenc kíséretében a Nemzeti Tanács előtt. A főherceg Károlyi Mihály és Kunfi Zsigmond, továbbá a megjelent nagy számu közönség előtt a következőket mondotta:

— Uraim! Felmentve érzem magam mint katona és mint polgár eskümm alól és mint magyar állampolgár elföttem ide, hogy fiammal együtt letegyük a hűségesküt.

A Nemzeti Tanács tagjai közül Hock János üdvözölte a főhercegeket. Majd megtörtént az eskütétel. Az aktus befejezése után a közönség lelkesen megéljenzte a — köztársaságot.

Budapestről telefonálják: Ma délelőtt 10 órakor mintegy 100.000 ember jelent meg az országház téren, ahol a budapesti tisztek felesküdték a Nemzeti Tanácsnak. Az ünnepélyes aktus tartama alatt két repülőgép keringett a levegőben. Az eskütétel után Linder hadügyminiszter beszédet intézett a tömeghez a haza iránti hűsége intve mindenkit. A katonazenekar a Himnust, a Kossuth-nótát, a Marsallást játszotta, mire a tömeg valóságos extázisba tört ki.

Károlyi Mihály gróf lejött a parlament-főlepcsőjéről és együtt haladt a tömeggel az igazságügyminiszterium épületéig, ahol búcsút vett a lelkesen éljenző tömegtől, amely nyolcas sorokban fejlődött fel és az Alkotmány-utcán a Béke-utján (volt Vilmos császár-ut) az Andrássy-úton végig az Oktogontérre vonult.

Budapestről jelentik: Ma a következő röpiratokat osztották ki:

Polgártársak! Az államforma megváltoztatása nélkül továbbra is rabok és koldusok maradnánk. A szabad népek szövetségébe csak mint köztársaságot fogadjuk be. Becsületes magyar embernek addig megnyugodni nem szabad, míg meg nem teremtyük Kossuth Lajos országát, a magyar köztársaságot. A köztársasági pártba való felvételre lehet jelentkezni a pártirodában. Éljen a magyar köztársaság! Budapest, 1918. november 1. — A köztársasági párt.

A Magyarországi Református Egyház a következő nyilatkozatot teszi közzé:

A magyarországi református egyház, mint az egész emberiséget testvéri kötelékbe fogó felebaráti szeretet és evangéliumi béke hirdetője, továbbá mint az egyes magyar egyéni értékét, méltóságát, társadalomban, egyházban, államban egyenlő jogait tisztelő és azokról küzdő valláserkölcsei szervezet, végül a lelkiismereti szabadság mellett és azzal együtt a magyar alkotmányos szabadságért, állami függetlenségért, a magyar nyelvért szavazók folyamán mérhetetlen sokat áldozott és szen-

vedett magyar nemzeti tényező: örömmel üdvözi a Károlyi-kormányt, illetve a Magyar Nemzeti Tanács belső és külső békére irányuló készségét.

Budapestről jelentik: A Nemzeti Tanács két új államtitkárt nevezett ki és pedig dr. Landler Jenőt és Juhász-Nagy Sándort.

A kormány és a Nemzeti Tanács felkéri a munkásokat és a tisztviselőket, hogy a bélyeg és a fizetések kiadása körül mutatkozó zavarok miatt ne sérelmeskedjenek. Az átmeneti fennakadást a kormány rövidesen meg fogja szüntetni és az Osztrák-Magyar Bank a fizetéseket rendben fogja teljesíteni.

A Vasutas Szindikátus közölte a Nemzeti Tanácsal, hogy a szindikátus felhívása nyomán az egész ország vasutassága lelkesedéssel csatlakozik a Nemzeti Tanácshoz. Felkérte a Nemzeti Tanácsot, hogy vasuti ügyekben a Szindikátussal egyetértőleg intézkedjék. Ebbe a Nemzeti Tanács készséggel beleegyezett és ebben az értelemben a vasutasokhoz a következő felhívást intézték:

Vasutasok!

Mindenki azonnal a helyére, a forgalmat zavartalanul fenn kell tartani, vasut és vasutasság ügyben a Nemzeti Tanács és Vasutas Szindikátus határoz.

Nemzeti Tanács,
Vasutas Szindikátus.

Budapestről telefonálja tudósítók: A hadügyminiszter elrendelte a katona-tanács feloszlását és újjászervezését. Holnap megalakul a végleges katona-tanács.

A munkás-tanács ma megalakult. Elnökei Pruszt Mór és Vanczák János lettek. A munkás-tanács a Nemzeti Tanácsba Bodányi Dezsőt delegálta.

A polgárőrök.

(Adakozzanak a gazdagok!)

Tegnap még munkások, tisztviselők, diákok: ma nemzetük és városuk katonái! Nem frázis többé, de szemünk előtt lezajló igazság, hogy a történelem megismétli önmagát. Régi rézmetszetek tűnnek fel szemünk előtt: alájuk írva 1848. Polgári ruhás, nemzetiszíniű kokárdás férfiak vállán katona fegyver... Kik ezek? Nemzetőrök. Akkor még így nevezték őket, ma „polgárőr” névvel tiszteljük mindnyáját.

Mert megérdemlik ezt a tiszteletet: a munkás, a kereskedő és a diák. Elhangzott újra „a haza veszélyben van!” s a fegyverhez nem szokott kéz erős lett, mint az izmos katonakéz. Az elszállingózott katonák helyét elfoglalja most a városát védő, kedveseink életét oltalmazó polgár, le előttük a kalappal.

Ma reggel óta nagy katonai autók szállítják be a munkások és polgárok százait a várba, ahol felfegyverzik a jelentkezőket, rövid oktatás után, szakaszokba osztják őket s azonnal szolgálattételre küldik.

A városban mindenütt örömtüjongság fogadja a város katonáit, kik önmegtagadó felelősséggel vállalják a rend fenntartásának nehéz munkáját.

Ha sokan jelentkeztek is, még mindig nem elegendő. *Fiedler* Imre őrnagy ténylegesen értesítése szerint a tegnapi és mai nap folyamán körülbelül 400 polgárőrt fegyvereztek fel. Mindenesetre impozáns szám, de ahhoz képest, hogy annyi fegyverbíró, életérős férfi van Aradon, főleg mennyi olyan ember, akinek van elég védelmezni valója, még mindig kicsiny a szám.

Megható a diákok lelkesedése és szereplése. Megtörtént, hogy a várban nem akartak fegyvert adni egyik vékony diák gyereknek. Könyektől fátyolos, szinte égő szemmel fordult a fiú a fegyverosztó főhadnagynak:

— Alássan kérem főhadnagy ur, ne szívenitsen meg.

— De hiszen maga még gyerek? Hány éves?

— Elbirom a fegyvert.

— Nos és mit akar azzal védeni.

— A beteg anyámat és a hajadon húgomat. A főhadnagy szó nélkül nyújtotta oda a fiúnak a karabélyt.

A tisztviselők egy része már tegnap éjjel, zuhogó esőben teljesített szolgálatot. Hogy hivatalukat mennyire komolyan veszik, jellemző az alábbi eset:

Egyik rácvárosi kocsmá előtt zajt hallott a patrulvezető.

— Megállj! — vezényelt s magához véve három polgárőrt, megkopogtatta a zárt ajtót. Csak hosszas zörgésre nyílt az meg.

A vezető lámpát gyújtott s egyik oldalszobában lecsavart lámpa alatt, borral telt üvegek mellett szökött katonákat és züllött alakokat talált. A polgárőrök feltűzött szuronnal nyomultak a szobába.

— Nem tudja ön, hogy szesz ital kimérése tilos? kérdezték a kocsmárosától. A züllött társaság gunyolódni kezdett, mire a vezető elkiáltotta:

— Kezeket fel! Motozzák meg őket.

A polgárőrök hamarosan elvégezték a radikális műveletet, melynek meglepő eredménye lett: Három arany bross, két aranylánc, csaknem ezer korona készpénz, több lárcs és a többi. Minderről a banda tagjai semmi felvilá-

Visszatérnek az aradi katonák

(Resch Ferenc altábornagy felhívása.)

Katonák! A Magyar Nemzeti Tanács kebeléből alakult meg a magyar felelős kormány. E kormánynak hadügyminiszterének parancsára felszólítok minden becsületesen gondolkozó katonát, hogy az önálló Magyarország megszületésekor mindnyájunknak legelső és legszentebb kötelessége a belső rend helyreállítása, mert csak ezzel biztosíthatjuk azt, hogy az ország ezen legszebb ünnepe ne legyen a végtelen szomorúság, szenvedés és gyász emléknappja.

Katonák! Bajtársak! Hozzátok szólok, kik több, mint négy éve álltatok az ellenséggel szemben becsülettel, értsétek meg, hogy akkor, mikor a magyar nemzeti kormány az azonnali béke megkötésén fáradozik, nekünk az a kötelességünk, hogy itthon a rendet helyreállítva és fenntartva a belső békét teremtsük meg.

Felhívok minden aradi katonát, hogy haladéktalanul térjen vissza ahhoz a csapattesthez, ahonnan eltávozott, a nem aradi csapattestekhez tartozókat pedig, hogy a várban jelentkezzenek.

A kormány a visszatérőknek teljes büntetlenséget biztosított.

Becsületes katonákhoz illően kérek benneteket, hogy bevonuláskor, úgy utközhöz, mint a városban is tartásotok fenn a rendet, nehogy a csöcselék és a kiszabadult fegyverek, kik csak

ártatlan véreink életére és vagyonára törnek, urrá legyenek felettünk. Hiszen nektek is vannak kedveseitek, kiknek élete és biztonsága a legdrágább előttetek. Ha a harcstereken rövidesen megszűnik a vérengzés, kötelességünk azt minden erőnkkel itthon is megakadályozni.

Azokkal szemben, kik nem jelentkeznék, a törvény szigorával fogok eljárni, mint olyanokkal, kik az anarchiát előidézni akaró elemekkel egyetértének és azokat támogatják.

Arad, 1918. november 2.

Resch Ferenc

altábornagy, magy. katonai állomásparancsnok

A lelkes hang, hazafias felhívásnak már is megvan az eredménye. Ma reggel körülbelül 25—30 altiszt és 40—50 közlegény tért vissza és jelentkezett szolgálattételre. Különben ma egész nap folyamán jelentkeztek visszatérő katonák, akik azonnal szolgálatba léptek. Délután már hatalmas teherautókon száguldottak végig a városon a katonai őrzáratok. A magyar katonai állomásparancsnokság most már meglehetősen tekintélyes erővel rendelkezik, de ez még nem teljesen elegendő a rend és nyugalom fenntartására. Éppen ezért minden polgárnak szent kötelessége, hogy polgárőrnak jelentkezzen.

gositást adni nem tudtak. Bekísérték őket a rendőrségre.

A fegyverrel lövöldözők csakhamar eltűntek a külvárosokból is, mert a polgárőrök nem tréfáztak a renitenskedőkkel. Akit elériek, azt elfogták, aki „megállj!” szavukra nem hallgatott, azután tétozás nélkül repült a manlicher golyó. A csöcselék csakhamar észrevette, hogy a polgárőrök nem tréfáznak és így valószínűleg a következő éjszakák csendesek és zavartalanok lesznek.

A polgárőrség felállításával kapcsolatban meg kell emlékeznünk a következő hivatalos iratokról:

Felhívás! Aradváros közbiztonsága és közrendje, továbbá az életbiztonság, a köz- és magánvagyon megóvása céljából Polgárőrség állíttatott fel. A Polgárőrség fenntartása érdekében felhívom minden egyesület, intézet és magán egyént, hogy tartsa hazafias kötelességének azonnal segítségére lenni városunknak, illetve a Polgárőrség fenntartásának. Siessen mindenki Vannay Gyula gazdasági tanácsnokhoz (városháza), aki 8—2-ig a Polgárőrség fenntartására szánt összegek felvételére egyedül jogosított. Arad, 1918. november 2-án. *Green* Nándor, főkapitány.

A másik hivatalos iratot szintén a rendőr főkapitány adta ki:

Hirdetmény. Városunk közbiztonságának és közrendjének megóvása céljából felhívom a város felnőtt férfi lakosságát, hogy a polgárőrségbe való belépés végett a várban, a magyar katonai ténparancsnokságnál naponta délelőtt 8—12-ig és d. u. 2—5 óráig minél számosan jelentkezzenek. Arad, 1918. november hó 2-án. *Green* Nándor, főkapitány.

Az aradi ipartestület a következő felhívással fordult — *Arad iparosaihoz.* A „Nemzeti Tanács”, amelyhez az egész országgal együtt mi is szívvel-lélekkel csatlakoztunk, csak

oldhatja meg nehéz feladatait a legrövidebb idő alatt, ha ezekben a végzetes órákban minden polgár megteszi mindazokat a kötelességeket, amelyeket a megváltozott helyzet szigorúan megkövetel. **Elsősorban a rendet kell megcsinálni és fenntartani minden vonalon.** A lakosság élet- és vagyonbiztonsága megóvása. E célra alakulóban a polgárőrség, amely hivatva lesz a város és lakóinak vagyonát és életét, a zavaros állapotokat kihasználni akaró rakoncátlan helyi és rosszindulatú idegen elemek ellen megvédeni. Azt hisszük, nem fogunk csalódnai abban a feltevésünkben, hogy az aradi ipartestület minden ép és egészséges tagja azonnal jelentkeznek a Várban szolgálattételre, kijelölve azt az időt, amikor üzeme megengedi, hogy a köz érdekében lerójjá ez irányú kötelességét. Felhívjuk a t. tagjainkat: lépjenek be a polgárőrségbe teljes számban! Arad, 1918. évi november hó 1-én tartott általános értekezletünkből. Az aradi ipartestület elnöksége.

Mindezekhez még csak azt tehetjük hozzá, hogy a polgárőrséget tisztességesen illik megfizetni s őket jól el kell látni. Az őrség között ugyanis munkások és iparosok vannak, kik két kezük munkájával tartják el magukat és családjukat. Ezekről ingyen munkát még a város védelme sem kívánhat. Gyűjtést kell tehát indítani, még pedig hivatalos és rendszeres gyűjtést. A törvényhatósági bizottság tagjai, kiknek jelenleg nem sok dolguk van, kérjék fel a polgármestert az akció vezetésére. Osszák fel rajonokra a várost, menjenek el minden tehető emberhez s fizetessék meg ezekkel a polgárőrség költségeit. Ha ez nem vezetne eredményre, hívjanak össze rendkívüli közgyűlést, melyen szavazzanak meg egy összeget várvédelmi alapra s vessék azt ki Arad gazdag emberei között adóképen.

Szökött katonák fellázítják a vármegye népét.

(Az épécskai jegyzőt felhokra verték. — Pankotán raboltak és gyújtogattak.)

Azok a katonák, akik a forradalmi események hatása alatt elhagyták kaszárnyáikat és hazaszöktek falvakba, a falusi emberek között tévhitteket hionenek szét. Ezeknek az izgatásoknak meg is volt a hatása, amennyiben a mai napon több aradmegyei községben a szökött katonák vezetése alatt álló csöcselék lázongani kezdett, fosztogatott, rabolt és gyújtogattak. Opécskán és Pankotán rémes napjuk volt ma a magyaroknak.

(Lázongás Opécskán.)

Opécskán ma a község lakosságának román része leírte az utóbbi napok híreit, nagyarányú zavargásokban tört ki. Négy-öt-száz főnyi tömeg gyűlt össze, amely a román lakosság szegényebb osztályából került ki. A zavargókhoz a községben cigányok is csatlakoztak és ez a fegyelmezetlen csöcselék sajnálatos rombolásokra és fosztogatásokra ragadtatta magát.

A kora délelőtti órákban nagy tömegekben gyűltek össze az emberek, de különösen az asszonyok. A tömeghez nem beszéltek szónokok, senki sem volt, aki valami határozott irányban igyekezett volna az összegyűlt emberek véleményét befolyásolni jóformán senki sem tudta, hogy miről van szó. A nép azonban híreket kapott az ország sok részén megismétlődött forradalmi mozgalmakról és azok jelentőségét és szükségességét a maguk szempontjából fogták fel.

A tömeg hangulata legelsősorban az állami hatalom opécskai képviselője, Momák Flóris községi jegyző ellen irányult. A csöcselék a cigányokkal együtt a község háza elé vonult és megtámadta a jegyző lakását. A tömeg feltörte a községi pénztárat és a jegyzőt, aki ez ellen tiltakozott, botokkal felhokra verték. A jegyzőnek — aki maga is román ember — sikerült súlyos sebesüléssel dacára is elmenekülnie családjával együtt a tömeg ezután a jegyző lakásába tört, azt teljesen kifosztotta, az értékes tárgyakat magukkal vitték és a lakás burtorzatát pordorjává tették. Ezután feltörték Momák pincéjét, ahol 40 hektoliter bor volt. A hordókat a tömeg az udvarra gurította és csapra verte. Az emberek, gyermekek, férfiak, asszonyok edényekben hordták a bort és mindjárt ott a helyszínen hozzáfogtak az iváshoz.

Néhány perc múlva részeg emberekkel volt tele a község. A dülöngöző emberek éktelen káromkodások között, kiabálva, énekelve járták be az utcákat, fekevesztett vadsággal támadták meg a tehetősebb gazdák házát, a mit kifosztottak. A tömeg minden boltot megtámadott és kifosztott és ezekben a garázdálkodásokban különösen a részeg cigányok jártak elől.

Minden korcsmát kifosztottak és az ott talált italokat, bort, sör, pálinkát megitták. Egész nap éneklő részeg emberek járkáltak az utcákon s a mértéktelen ivás következtében eddig hét ember halt meg.

A forrongásról telefonon értesítették Schill József alispánt, aki azonnal megkérte Green főkapitányt, hogy az aradi polgárőrségből küldjön ki embereket a rend visszaállítására. A délelőtti folyamán két teherautomobilon ki is ment egy század polgárőr, akiknek sikerült szétzavarni a tömeget és megakadályozni az újabb csoportosulásokat.

A zavargásokban a község magyar lakos-

sága és a komolyabb román elem egyáltalán nem vett részt. Opécskán meglehetősen indult meg a polgárőrség megszervezésére, hogy a községben csöcselék támadása ellen védekezni tudjanak. A polgárőrséget Aradról fogják fegyverekkel ellátni.

(Véres hetipiac Pankotán.)

Ma hetipiac volt Pankotán. A környékről, Mészáról, Magyarádról, Kovásziról sok asszony, jött bevásárlás végett a hetipiacra. Néhány szökött katona vegyült a piaci tömeg közé és felbújtta, hogy támadja meg az üzleteket és rabolja ki azokat. A tömegnek nem sok biztatás kellett. Először a piaci árusokat támadták meg és fosztották ki, azután sorra járták az összes üzleteket. Először a Menzer-féle nagykereskedést rabolták ki. Minden elemelhető dolgot elvittek s azután felgyújtották. Menzerné a családjával minden vagyonát ott-hagyva bemenekült Aradra.

A fosztogató tömeg ezután megtámadta a Messer-féle üzletet és kifosztotta. Ugyancsak kifosztották az üzlet felett levő magánlakást is. A tömeg, minthogy ellentállásra nem akadt, vérszemet kapott és tovább vonult, megrohanta Dimtreshku üzletét és kifosztotta. Majd a Beamter-féle üzlethez értek a martalócok. Beamter kinyitotta az üzletet s így nem szenvedett nagyobb kárt. Ezenkívül kifosztották a Dinkics-féle bőrkereskedést is. A szökött katonák vezetése alatt álló csöcselék behatolt a magyarok lakásaiba is, ahol szintén fosztogatott és rabolt.

Pankota lakossága között leiríthatatlan rémületet keltett a garázda csöcselék fosztogatása. A község polgárai: iparos és kereskedő emberek összegyűltek, felfegyverkeztek és a romboló csöcselék ellen vonultak. A tömeg fenyegető magatartást tanusított, mire a polgárőrök sortüzet adtak. Négy halott és harmincnél több súlyos sebesült maradt a csataterén. A többi szanaszét futott. A polgárőrök egész nap és egész éjszaka permanenciában vannak, mert hirtelen kelt, hogy a szökött katonák vezetésével a csöcselék bosszút fog állni és éjszaka megtámadja Pankotát. Ma délután a pankotalak telefon útján segítséget kértek Schill József alispántól, aki azonban nem küldhetett segítséget.

(Rabló katonák a Bánhidya-kastélyban.)

Gróf Uchtritz-Amade Emil Bánhidya-majborteli kastélyába ma behatolt néhány fegyveres szökött katona és pénzt követelt. A gróf megkérdezte, hogy mennyi pénzt követelnek?

— Ezer koronát — hangzott a banda vezetőjének válasza.

A gróf szó nélkül elővette pénztárcáját és ezer koronát adott át.

— Ugy-e most már rend lesz.

— Mi tovább megyünk mondotta a katona. De mi utánunk még mások is jönnek. Jó lesz, ha a gróf ur pénzt készít.

Uchtritz gróf ma családjával kocskön bejött Aradra.

(Zavargások a megyében.)

Az aradi rendőrséghez ma reggel telefonon bejelentették, hogy az őthalmi csendőrsöt ma reggel egy hatvan katonaszökevényből álló banda megtámadta és az ottan levő csendőroket lefegyverezte. Mindössze három fegy-

vert szerzett a banda, amely felült a villamosra és Arad felé vette útját.

— Aradra megyünk fosztogatni, jelentették ki a katonaszökevények.

Az aradi polgárőrség Szilágyi Eörszö dr. rendőrfőkapitánnyal, Petkovics rendőrfőkapitánnyal és Szabó-Schreier Sándor őrmesterrel három automobillal kiment Óthalom felé. Az uton három katonával találkozott, akiknél otthaltak a csendőrfegyvereket és a kardokat. A katonákat elfogták. Ezekből tudták meg, hogy a többi ötven ember a villamosról elszökött.

A csálai barakktábor felgyújtásában és kifosztásában nagy része volt a kekecsi cigányoknak. A cigányok nemcsak nagymennyiségű ruhaneműt és élelmiszert raboltak el, hanem sok fegyvert, municiót és gépfegyvereket is. Ma reggel egy erős katonai járőr kiment a cigányok tanyájára, körülkerítette a cigányok frontját és megadásra bírta őket. Azután elkezdtek a házkutatásokat, amely, szép eredménnyel járt, mert több kocsira való katonai ruházati cikkeket, sok fegyvert és két gépfegyvert koboztak el. A fő cinkosokat is sikerült kinyomozni.

Ezenkívül még Nagylakról és Sajótyról jelentenek zavargásokat.

Szabadhelyen a tömeg megtámadta a jegyzői irodát és buzát követelt. Miután a jegyző buzát osztott szét a lakosság között, a rend helyreállt.

Kovácsiban a felbújtott emberek lefegyverezték a pénzügyöröket.

Különben az egész Hegyalján forrong a félrevezetett nép. Aradkövin, Kovászin már tegnap este megdobálták a jegyzői lakot és ma egész nap fosztogatták a magyarokat. Mondorlakon szintén fenyegető magatartást tanusít a nép. Bernát községi jegyző ma este a családjával együtt elmenekült és ma este kocsin bejött Aradra.

Schill József alispán megállapodott Resch Ferenc altábornagygyal, a katonai állomásparancsnokkal, hogy a vármegye területén gépfegyverrel felszerelt repülőgépek fognak cirkálni és minden olyan helyen, ahol lázadás, fosztogatás és gyújtogatás van, leereszkednek és gépfegyverrel verik szét a lázongókat. Az alispán reméli, hogy a vármegyében hamarosan helyreáll a rend és nyugalom, annál is inkább, mert a katonai parancsnokság hamarosan elég erővel fog rendelkezni.

Öszentannán is vérszemet kapott a szökött katonák által felizgatott tömeg és fosztogatni kezdett. A tömeg vandalizmusáról részletes jelentések nem érkeztek.

(Csanádmegye is forrong.)

A szomszédos Csanádmegyéből is nyugtalanító hírek érkeznek. Ma délután a gáji rendőrkapitányságot telefonon felhívták Battonyáról és könyörögtek, hogy küldjenek Aradról karhatalmi segítséget, mert Battonyán rendkívül kritikus a helyzet. Az ottani csöcseléket szökött katonák felizgatták és az intelligencia ellen uszították. Több üzletet feltörték és mindenütt fosztogatnak. A gáji kapitányság nem küldhetett segítséget s így Battonya önmagára van utalva.

Nagylakról is riasztó hír érkezett. A félrevezetett tömeg ott is excesszusokra ragadtatta el magát.

TÖBB, MINT SZÁZ apróhirdetés olvasható az Aradi Közlöny vasárnapi számában: Vevők—eladók, alkalmazottat keresők és alkalmazottak egymásra találnak az Aradi Közlöny apróhirdetési útján.

Románok — a rend fentartásáért.

(Pop Cs. István a katonai állomásparancsnokságon. — Megszervezik a nemzetőrséget.)

A mai zavaros, nehéz pillanatokban, amikor Arad város egész polgárságának élet- és vagyonbiztonsága attól függ, hogy meglehetősen őrizni a városban a közrendet, a polgárság aggódó tekintete a vár felé fordul, ahol a térparancsnokság központja, a szervező lelke mindennek. A régi Platzkommandó előtti hatalmas térségen valóban meglátszik, hogy történelmi pillanatokot élünk. Több asztalnál rendőr altisztek írják össze a polgárőröket, akik már megkapták igazolványaikat, tisztek körül csoportosulnak és meghallgatják nagy figyelemmel, hogy mi lesz a kötelességük, hogyan kell viselkedniük. A térség csendjét berobogó teherautóautó lárma zavarja meg, amelyek hozzák a régi őrségeket és viszik az új, pihent erőket. Egymásután érkeznek a polgárőr-járőrök szuronyos puskákkal felszerelve. Fontos jelentéseket hoznak és átvéve az újabb megbízásokat, távoznak.

Az állomásparancsnok helyiségében Fiedler Imre őrnagy intézkedik, aki szünet nélkül fogadja a tisztek jelentéseit, velük megbeszéli a teendőket s azután a rendelkezésére álló eszközökhöz mérten rendelkezik.

— Arad városában — mondotta Fiedler őrnagy az *Aradi Közlöny* munkatársának — ebben a pillanatban a legteljesebb rend és nyugalom uralkodik, csupán a környékbeli falvakban fordultak elő rendzavarások. Amilyen gyorsan csak lehetett, megtettük a szükséges óvintézkedéseket, hogy a falvak lakosságát megmentsük a féktelen elemek garázdálkodásától. Rövid idővel ezelőtt egyik repülő különítményünk, amely egy tisztből és 50 emberből áll, teherautóautó kiment Pécskára, hogy helyreállítsa a rendet. Így segítünk erőnkönöz képest a többi falvakon is. Hogy fennakadás ne késleltessen cselekvésünkben, első sorban megfelelő számú fegyverről és elegendő mennyiségű tölténnyel kell gondoskodnunk és ezért ma délután egy tisztt és 30 katonával oltalma alatt teherautóautókat küldtem át Temesvárra, amelyek fegyvert és löszert fognak magukkal hozni.

— Ma délután végre sikerült összeköttetést kapnom a magyar hadügyminiszteriummal. A tulságosan igénybevett hadügyminiszter helyett egy vezérkari százados vette át a jelentésem, amelyben beszámoltam az itteni eseményekről és a helyzetről s hivatkozva arra, hogy a járásí főszolgabírák és szolgabírák egymásután segítséget kérnek tőlem, s ezért fegyvermezett erők leküldését kértem. A vezérkari százados azt válaszolta, hogy karhatalmat egyenlőre nem bocsáthatnak rendelkezésünkre s azért saját belátásunkból kövessünk el mindent, hogy a rend helyreálljon Aradon, Aradmegyében, sőt ha arra szükség lenne, Békésmegyében is.

— Miután így áll a helyzet, lehetőleg még ma, de legkésőbb holnap reggel összeül egy bizottság, ennek tagjai a szociáldemokrata-párt kiküldöttei, Resch Ferenc altábornagy, Grün Nándor főkapitány, Fiedler őrnagy, több tisztt és megbeszéljük az aradi nemzetőrség megszervezésének módjait. Ebben a nemzetőrségben minden polgárnak, kivétel nélkül részt kell vennie. Akiket fontos hivatali elfoglaltságuk köt le a nap bizonyos szakában, azok is fel kell hogy áldozzák szabadidejüket. A jelentkezőket századokba osztjuk, tiszteket állítunk az élükre, röviden kioktatjuk őket s ha mind-

ezt elvégeztük, akkor hiszem, hogy minden körülmények között uralni fogjuk a helyzetet.

Fiedler őrnagy érdekes elbeszélését több osztrák állampolgár tiszt jelentkezése szaktította félbe, akik utlevelet kértek, hogy hazájukba távozhassanak. Az őrnagy eleget tett az óhajnak s azután néhány meleg szóval elbucsu zott az eddigi bajtársaktól, akik a nép megváltozhatatlan, hatalmas akarata folytán ma már idegen állam tagjai. A jelenet nemcsak a bucsuzókat, de a körülálló szemtanúkat is mélyen meghatotta.

Mialatt a térparancsnokságon folyik a mozgalmas élet, Resch altábornagynál meglelt Pop C. István több román vezető férfi kíséretében és tudatta a tábornokkal, hogy a román Nemzeti Komité határozata értelmében ők mostani komoly időkben nem akarnak politizálni, hanem egyedüli céljuk a közrend megóvásának elősegítése s erre a célra felajánlotta az összes román nemzetiségű tisztek és legénység közreműködését. Azt is tudatta a tábornokkal, hogy román nemzetiségű tisztek mennek ki a falvakba, akik csillapítani fogják a népet és vissza fogják hozni az önkényűleg eltávozott katonákat. A fontos megbeszélésen jelen voltak Varjassy Lajos és Zima Tibor.

Általános örömet keltett a biztonsági csapatok szervezői körében, hogy tömegesen jönnek vissza az eltávozott katonák, Révay ezredorvos agitációja folytán pedig a katonai kórházakban 300 katonával jelentkezett szolgálatra, úgy, hogy ma este már körülbelül ezer katonával áll a parancsnokság rendelkezésére, amely szám állandóan növekszik. A hangulat bizakodó.

A leszerelés.

(Kivonták a tűzből a magyar katonákat a nyugati fronton.)

Budapestről jelentik: Linder hadügyminiszter egy újságíró előtt kijelentette, hogy az összes hadseregparancsnokságnak táviratilag adta ki a fegyverletételre vonatkozó parancsot.

A fegyverletétellel kapcsolatosan az ország belbékéje szempontjából rendkívül nagy fontosságú a leszerelés, illetve a katonák hazaszállításának kérdése. Erre vonatkozólag a hadügyminiszter kijelentette, hogy a csapatszállításokat a póttettekhez fogják irányítani és a csapatok ott fognak leszerelni.

Ma délelőtt a 3. számú bosnyák gyalogezred zenekara a várban levő kaszárnyájából kiindulva hazafias dalok játszása közben bejárta a várbeli utcákat. A zenekarhoz lelkes tüntetőcsereg csatlakozott. A honvédelmi miniszterium elé vonultak, ahol Linder Béla, az új honvédelmi miniszter intézett beszédet az alatt állókhoz:

— Az új kormány a háború gyors befejezésének feladatát vállalta magára — mondotta. A mint a fegyverszünet meglesz, elrendelem a teljes leszerelést. Felkérem önöket, hogy e nehéz munkánkban segítségünkre legyenek. Soha kormány még olyan nehéz körülmények közt nem alakult meg, mint a mostani. Hivatásunknak csak egy felelhetünk meg, ha minden polgár teljesíti kötelességét. A teljes pacifizmust hirdetjük. Ezzel az erős fegyverrel megyünk majd a béketárgyalásra és reméljük, hogy a béke gyorsan elkövetkezik. Bizunk abban, hogy feladatunkat sikerrel fogjuk megoldani és Magyarország nemzeti erejét fokozni bírjuk. Széchenyi szavával végzem beszédemet: Magyarország nem volt, hanem lesz.

Berlinből jelentik: A magyar csapatok a nyugati fronton már ki vannak vonva a tűzvonalból, sőt intézkedés történt hazaszállításukról is.

Doigoznak

az aradi gyárakban.

(A Marta-gyár munkásai beléptek a polgárőrségbe.)

Az aradi szociáldemokrata párt tegnap felhívást intézett a munkapárthoz, amelyben felszólította őket, hogy tekintettel a forradalom eredményes befejezésére, az üzemekben kezdjék meg a munkát. Ez a felszólítás hála a munkások közt uralkodó példás fegyelemnek, mára teljes eredménnyel járt. A munkások bizalmi férfai ma megjelentek az aradi gyárakban és a gyárak vezetésével megkezdtek a tárgyalásokat a munkának újból való felvétele tekintetében. A textilgyárban, ahol t. i. kizárólag nők doigoznak, már meg is kezdtek a munkát. Erre vonatkozólag a textilgyár vezetősége a következőket mondotta:

— A munkásnők legnagyobb része ma reggel megjelent a gyárban és megkezdte a munkát. Alig néhány nő hiányzott, azoknak is a legnagyobb része beteg s azért nem tudott bejönni. A gyár megkezdte a rendes munkát, amelynek fennakadás nélkül való folytatása most már csak attól függ, vajjon kapunk-e megfelelő mennyiségű szén.

A munkások a waggongyárban is megkezdtek a munkát. Vigyázó László főmérnök a gyár igazgatóhelyettese erről az előbbiakban nyilatkozott:

A gyár behívott munkásai teljes számmal jelentkeztek munkára. A gyárban a rend teljes. A gyár megvédésére fegyveres polgárőrséget fogunk szervezni a munkások közül és ebben az irányban már tárgyalunk is a munkások bizalmi férfiival. A gyár védelmére előreláthatóan egy harminc tagból álló őrséget szervezünk, embereink közül azonban sokan teljesítenek szolgálatot a város rendjére ügyelő polgárőr szervezetben is, természetesen ezek azért megkapják rendes munkabérüket.

A Marta-gyár vezetősége részéről Martos Lútkár a következőket mondotta:

— A gyár munkásai bejelentették, hogy testületileg belépnek a polgárőrségbe, amit mi természetesen helyesléssel vettünk tudomásul.

A míg a rend és a nyugalom helyre áll, csak a nőket és a legszükségesebb hivatalnokokat tartjuk itt. A munkások természetesen erre az időre is megkapják munkabérüket.

MŰVÉSZET.

HETI MŰSOR:

Vasárnap délután: Csárdás királynő.
Hétfőn: Kis szeleburdi.
Kedd: Mágus Miska.
Szerda: Cigánybűbű.
Csütörtök: Rigoletto.
Péntek: Charlotte kisasszony.

A MODERN SZÍNHÁZ MŰSORA:

Vasárnap, november 3-án délután mérsékelt helyárakkal: A testőr.

* A Modern Színházban ma délután van előadás. A szigorított záróra rendelet következtében az aradi Modern Színház sem tarthat egyelőre esti előadást. Délután azonban játszanak a Modern Színházban. Ma vasárnap délután Molnár Ferenc szellemes vígjátéka: A testőr kerül színre mérsékelt helyárakkal. A délutáni előadás, amely elé általános érdeklődéssel tekintenek, fél négy órakor kezdődik.

Lemberget és Krakót megszállták.

(Összettközés az ukránokkal.)

Lembergből jelentik: Tegnap reggel 4 órakor egy ukrán csapat megszállta Lemberget és elfoglalta a középületeket. Elfoglalták a helytartósági palotát, a postahivatalt, a vasúti állomást, a városházát, rendőrséget és az osztrák-magyar bank épületét. Az épületeket bezárták, a forgalmat mindenütt beszüntették és az ukránok lefegyverezték a nem ukrán katonákat. A telefon- és távírda forgalmat be-

szüntették. Az ukránok és az osztrák és magyar katonák között összettközésre került a sor, amely az ukránok győzelmével végződött. Az ukrán parancsnok kihirdette az osztrómállapotot.

Bécsből jelentik: A prágai Narodni Listi értesülése szerint a lengyel nemzeti tanács tegnap megszállta Krakót.

A temesvári lázadás.

(Szétverték az aradi katonai fegyencet és a csőcseléket.)

Tegnap délután az a rémhír terjedt el Aradon, hogy az aradi várból elmenekült fegyenc és állomáshelyükről eltávozott katonák Temesvároft fellázdak, raboltak, pusztítottak s miután egy részüket lefegyverezték, a többi elmenekült és Arad felé veszik útjukat, hogy itt folytassák pusztító munkájukat. A hír nagy riadalmat keltett Aradon, ahol hamarosan megtették a védőintézkedéseket. Az elmúlt éjjel Meisl János százados parancsnoksága alatt egy század katonák helyezkedett el Ujarad alatt, hogy az esetleg közeledő csőcseléket feltartóztassa és szét szórja. A rémhír szerencsére nem bizonyult valósnak, mert a lázongókat Temesvároft lefegyverezték és elfogták. Erről Temesvároft a következő részleteket jelentik:

Csütörtök éjjel a Józsefvárosi pályaudvaron az utazó katonák türelmetlenül kezdtek, hogy vonatjaikat nem indítják. Egy csomó katonák behatolt az állomásparancsnokság helyiségebe és ott mindent elpusztított. Akkor nekiesetek a vasúti újságos bódénak és azt darabokra törték, az újságokat és könyveket széthányták. Azután a pályaudvar belsejébe nyomultak, ott a játékosbódét kifosztották, majd az étterembe mentek, ahol minden található italt elfogyasztottak. A pályaudvarról éjjel után az utcára mentek és óriási csoportban megállottak a Korona-szálloda előtt. Felkeltették a portást s bementek az épületbe. Az alvó vendégeket felzörgettek és kifosztották azokat. A kávéházból és vendéglőből az összes butort és berendezést az utcára dobálták. A pincéből felhozták minden italt. Nagy horoshordókat gurítottak az utcára és azokat csapra verték. Rengeteg bor szétfolyt és az alkohol szaga messzire volt érezhető. A katonák reggelig tanyáztak a Korona-szálloda előtt.

Reggel az Uri-utcában behatoltak egyes lakásokba és fosztogattak. Azután átmentek a hídra és a Bonnáz-utca sarkán megröghanták a Royal-szállodát, ahol hasonlóan jártak el, mint a Koronában. Onnan felvonultak a Scudier-térre. Ott már csőcselék is csatlakozott hozzájuk, nagyobb részt asszonyok, akiknek útmutatása mellett kifosztották az élelmiszerüzleteket és a kereskedőket. Ugyanebben az időben a Gyárvaros egyes részein szintén voltak zavargások és kisebb fosztogatások.

A Bányai Néptanács vezetősége Kora reggel szerzett tudomást a történetekről és azonnal intézkedéseket tett a további garázdálkodás megakadályozására. A zavargók ellen megbízható katonákat küldtek és kivonultatták az önkénteseket és a hadapródiskola növendékeit is. Azonkívül felszólították a polgárságot, hogy jelentkezzenek a tüzérkaszárnnyában és a Nádor-laktanyában, ahol minden jelentkező polgárnak fegyvert és municiót adtak. Kora délelőtti katonaság és polgárőrség vonult ki a zavargók ellen, akikkel könnyű volt elbánni. Csoportosan fogdoszták őket össze és hozták be a kaszárnnyába, ahol elzárták őket. Az elfogottak között asszonyok is voltak.

Bartha Albert alezredes és Roth Ottó dr. népbiztosok egész nap folytatták a védelem megszervezését. Ez a szervezés városrészenként történt, mindenhol megbízható katonákat és polgárőrséget állítottak. Az utcákat és a hidakat elzárták

és csak azokat engedték át, akik igazolni tudták magukat.

Természetes, hogy a rend helyreállítása nem ment simán. A zavargók a legtöbb helyen elszegültek és a katonaság s a polgárőrség kénytelen volt sortűzrel adni rájuk. A zendülők közül, akiknek vezetői Aradról Temesvárra szökött fegyenc és albán internáltak voltak, többen meghaltak. — A halottak számáról még nincsenek megbízható adatok. Egyik verzió szerint tízennégy zavargó halt meg, más verzió szerint pedig negyven. A sebesültek száma igen nagy, a legtöbbnek löti sebe van, de sokan szuronytól s karótól is sebesültek meg. A sebesültek katonai mentőkocsik a fogolykórházba szállították.

A Bányai Néptanács rendeletére tegnap délelőtti Temesvároft az összes üzleteket, vendéglőket és kávéházakat bezárták. A villamosok közlekedését beszüntették. A városban mindenütt katonákból és felfegyverzett polgárokból álló őrségek cirkáltak, amelyeket este megerősítettek.

Egy rendőrszűzviselő, aki szemtanúja volt a zavargásnak, tudósítónknak ezeket beszélte:

— Reggel arra ébredtem, hogy az utcán lövöldözés van. Sietve felöltöztem, az utcára mentem s a pályaudvar felé tartottam, ahonnan a zaj hallatszott. Éppen akkor fosztogatták a zavargók a Korona-szállót. Szökött katonák voltak, továbbá rongyos albán internáltak és fegyenc, akik az aradi várból szöktek ide s még rajtuk volt a fegyverruha. Valamennyi szobát végigjárták, felkutatták a padlást és a pincét és semmit nem hagytak ott. Nem kímélték a tulajdonos lakását sem s abból is kicipeltek mindent. A tulajdonos és családja a hátsó kapun menekült a szállodából.

— A pincéből kihozták a boros hordókat és az utcán csapra verték azokat. Ittak és ordítottak, közbe lövöldöztek, úgy, hogy senki nem mert a közelükbe menni. Fél kilenckor ért véget a Koronában a fosztogatás. Onnan a Metropolba mentek, de ott nem csináltak nagyobb kárt, csak az italokat vitték el. A tömeg aztán tovább vonult az Uri-utcán és bezúzta a Tátra-kávéház ablakait. A Rosenthal Náthán-féle üzlet előtt egy percre megállottak s aztán behatoltak oda. Az összes ékszert ellopták s a berendezést tönkre tették. Közben asszonyok és kamaszok a zavargókkal bejárták a Gorove, Eötvös- és Vaspálya-utakat, behatoltak a magánlakásokba és rengeteg holmit cipeltek el onnan s azt a Koronából rábékolt dolgokkal együtt a Bega hídja alatt levő két uszályhajóra hordták.

— Kilenc óra után egy Langer nevű 61. gy. ezredbeli törzserőmester és egy Fischer Emil nevű 61. gyalogezredbeli hadnagy összeszedtek néhány fegyveres önkéntest és körülbelül huszonöt főnyi csapatot toboroztak össze. Ezeket felállították a híd közepére és sortűzrel adtak a fosztogatókra, akik erre fejüket vesztve szétszaladtak. Ittan halva maradtak a helyszínén, azokat a pályaudvar melletti barakba vitték. A zavargók a pályaudvarra és annak környékére menekültek. Kevéssel rá jött a Belváros felől a polgárőrség és a katonaság és összefogdoszták a zavargókat. Kiseb zavargó tömegek a piactéren is behatoltak több üzletbe, de ott nagyobb károkat nem okoztak. A két uszályhajóról a rendőrség két kocsirakományra való lopott holmit szedett össze. A rend most már teljesen helyreállt.

A király még Bécsben van.

(Magyarországba akart jönni.)

Budapestről telefonálják: IV. Károly király csak igen rövid ideig időzött Magyarországon. Pozsonyból felhívta Károlyi Mihály grófot, aki nyílt férfas őszinteséggel beszélt a helyzetről. Kijelentette, hogy a Habsburg-dinasztia Magyarországon elvesztette talaját. A királyt nagyon le-sújtotta a hír, azonban beletörődött és feloldotta esküje alól a kormányt, majd visszautazott Bécsbe. Hír szerint a király és királyné elhagyták Bécsét és utban vannak Svájc felé.

Bécsből jelentik: A király és királyné kedden akartak Budapestre jönni, a forradalmi események miatt azonban az utazást elhalasztatták. A királyi pár jelenleg — ellenkezőleg a forgalomba került hírekkel — Bécsben tartózkodik.

Bécsből jelentik: A király gyermekeit szállító vonat lát tévesztett és így csak ma érkezett meg Bécsbe.

A Magyarország írja, hogy Balla Aladár miniszterelnökségi államtitkárrá fogják kinevezni.

Statárium a Délvidéken

(Bartha alezredes jelentése.)

Budapestről jelentik: Bartha alezredes, aki Temesvároft kiküldött a bányai köztársaságot, ma telefonon jelentést tett a Nemzeti Tanácsnak.

Jelentésében elmondta, hogy a forradalom kitörésének napján román katonák valóságos hadjáratot indítottak, amire megalakította a nemzetőrséget és 24 óra alatt rendet teremtett.

Most Budapestre jön az alezredes és kéri fogja, hogy a Délvidékre kizárólag a rablás, gyilkosság és fosztogatás megakadályozására hirdessék ki az osztrómállapotot.

KÖZÉLELMÉZÉS.

× Szénkiosztás. Értesítem a IV., VI., VII., VIII. kerületbeli lakosokat, hogy 1. hó 5-től, keddtől fogva szén kerül kiosztásra és pedig 1 szobás lakás után 100 kgr., 2 vagy több szobás lakás után 200 kgr. Szenet igénylők Pichler Sándor papirkereskedésében kapható szén jegyet vásárolják meg, abba a nevet, lakáscímét, szobák számát pontosan írják be és ezt a háztulajdonos aláírásával igazoltassák. Ezen kiállított jegyekkel kell jelentkezni a Polgári Menházban (Nádor-utca), hol a szénkereskedőkre szóló utalványukat megkapják. A szén eladási ára: porosz szén 22.20 kor., magyar szén 21 korona 100 kilogrammonként a kereskedő raktárában átvéve. Házhoz szállításért a kereskedő mázsánként 3.20 kor. fuvardíjat számíthat. A közélélmzési hivatal szénjegyeket nem ad ki, tehát felesleges fáradozás elkerülendő. — A közélélmzési hivatal vezetője.

× Liszt kiosztás. Értesítem a kereskedőket, hogy ez alkalommal 2 heti lisztadag kerül kiosztásra a 10. és 11. számú szelvények ellenében 330 dkgr. súlyban és pedig: 65 dekagramm téstla, 100 dkgr. főző és 165 dkgr. kenyér liszt, melynek kicsinybeni eladási ára papírzsákkal együtt 4.22 korona. Felszólítom az I., II., III. kerületbeli kereskedőket, hogy hétfőn f. hó 4-én, a IV., V., VI., VII. kerületbeli kereskedőket, hogy kedden, f. hó 5-én, a VIII., IX., XI., XII. kerületbeli kereskedőket és pékeket, hogy szerdán f. hó 6-án utalványaik kiváltása végett hivatalomban jelenjenek meg. A közélélmzési hivatal vezetője.

HIREK.

A köztársaságokról.

Érdekes és aktuális kérdés ma, hogy a köztársasági kormányforma minő alakokban szokott nyilvánulni. Négyféle köztársaság van és pedig:

1. Oligarchikus köztársaság, hol többen gyakorolják a főhatalmat. Ilyen volt a római köztársaság, hol két konzul választott egy évre. Fél évig az egyik, s fél évig a másik kormányzott s a nem kormányzó konzul ellenőrizte a kormányzót.

2. Demokratikus köztársaság, mint a francia, svájci és portugál, hol ideiglenesen választott elnök a parlamentáris népakarat alapján bírja és vezeti a főhatalmat.

3. Egyesült köztársaság, hol több önálló köztársasági állam egy központi köztársaság alatt él egyesülve, mint az északamerikai Unióban.

4. Fejedelmi köztársaság, hol életfogytiglanra választott államfő, azaz elnök, vagy inkább fejedelem kormányoz, azonban köztársasági beosztás mellett. Ez nem annyira tisztá köztársaság, mint inkább átmenet a republikánus és monarchikus kormányforma között. Ilyen volt Velence a dózsák korában s ilyenféle napjainkban Ukánia a „hetman” uralma alatt.

Magyarország előreláthatólag a demokratikus köztársaság mellett fog állást foglalni. (P. L.)

— József főherceg is levette a sapkarózsát. Budapestről jelentik: Tegnap délután egy órakor József főherceg Augustia főhercegné szonnyal a Várkertben sétált. Egyszerre előtűnt termett egy önkéntes és egy hölgy. Az önkéntes odament a főherceghez, jelentkezett, majd néhány szót szolt, mire József főherceg levette a sapkáját, leszedte róla a rózsát és feltűzte a Nemzeti Tanács jelvényét. Ugyancsak fenn Budán történt, hogy a honvédelmi minisztérium előtt egy szakasz gyalogság állott. A katonák egyszerre csak hozzáfogtak a közös cimerek leszedéséhez, majd elkezdtek énekelni a Kossuth-nótát. József főherceg ablakából nézte a jelenetet és tapsolt a katonáknak.

— Vilmos császár maradni akar. Bécsből jelentik: Berlinben az a hír terjedt el, hogy Vilmos császár minden áron maradni akar és mindennemű alkotmányreformhoz hozzájárul.

Bécsből jelentik: A Neue Freie Presse jelentí Berlinből, hogy a kancellár kérte a császárt, hogy jöjjön vissza a főhadiszállásról, mert a helyzet komoly és valószínűleg a kormány is megbukik.

— A belügyminiszter Barabás főispánhoz. Dr. Barabás Béla főispán ma gróf Batthyány Tivadar belügyminisztertől a következő táviratot kapta:

A város főispánjának Arad. A magyar népkormány megalakult. A belügyminiszteri tárcát átvettem. Felkérem Főispán urat, hogy működését további intézkedésig a mai történelmi időhöz mért odaadással és az újjászületett Magyarország szabad szellemében sziveskedjék folytatni. — Gróf Batthyány Tivadar belügyminiszter.

Hasonló táviratot kapott Purgly László vármegyei főispán is.

— Bulgáriában kiköltözték a köztársaságot. Bécsből jelentik: Boris bolgár király lemondott a trónról. Tirnovóban az ország régi fővárosában kiköltözték a köztársaságot. A kormányzást régensnácus vette át.

— A polgárvászlóalj lelkésze. Páris Lajos végzett ágostai hitvallású evangélikus teológus, kérvényt nyújtott be a térparancsnoksághoz az aradi polgárvászlóalj protestáns tábori lelkészéül való alkalmaztatás tárgyában. Ugyében hihetőleg a zászlóalj legénysége választás útján fog dönteni.

— Ötvenes lángokban? Ma este 12 óra felé az a hír terjedt el Aradon, hogy Ötvenes, gróf Zelenski Róbert gazdasága lángokban áll. Aradon a vérmes fantáziával bírók ágyuszót és gépfegyverropogást is hallani véltek. A tüzről lapunk zártáig nem kaptunk jelentést.

— Szeszkes ital kimérése tilos. A Nemzeti Tanács távirati utasítására Green Nándor főkapitány ma a következő hirdetményt adta ki:

A Magyar Nemzeti Tanács ma érkezett távirati rendelkezése szerint ezennel közli, hogy a mai naptól kezdve mindennemű szeszkes ital bor, sör, pálinka kimérése tilos. Korcsmák, vendéglők, bodegák, pálinkamérések állandóan zárva tartandók. Kizárólag kávéházak és éttermek tarthatnak nyitva estl 7 óráig azzal, hogy szeszkes italok kimérése szintén tiltva van, ép úgy mint a többi üzletek este 7 órakor zárni tartoznak.

A színház és mozgókínházak előadásokat este fél nyolc óráig tarthatnak. A rend és fegyelem biztosítása végett este 8 óra után az utcán senkinek sem szabad tartózkodni, kivéve azokat, akiknek foglalkozásukból kifolyólag dolguk van. Ezen szigorú tilalom betartására annál is inkább felhívom a közönséget, mert minden egyes egyén, ki este 8 óra után az utcán található, igazoltatik s a magukat igazolni nem tudók előállíttatnak.

— Eljegyzés. Ungureán József Szabadka és Papp Juliska Arad jegyesek. (Minden külföldön értesítés helyett.)

Schwarz Ibolya urleányt Lugosról eljegyezte Mayer Ferenc, a Neuman Testvérek cég tisztviselője, tart. hadnagy.

— A „Felebarátai kéz” munkája. Ebben az izgalmas időben, mikor minden óra új meglepetéssel szolgál, dr. Barabás Béla Arad város főispánja találta időt arra, hogy folytassa azt a nemes munkát, melyet az igazi ember szeretet nevében kezdeményezett. Körülbelül nyolcezer koronát osztott szét a háboru szerencsétlen áldozatai között, a legtöbb segélyösszeg 50—60 korona. A társadalom megértő támogatását mutatja a beérkező újabb adományok névjegyzéke. Arad sz. kir. város főispán hivatalához dr. Barabás Béla főispán szabad rendelkezésére a következő adományok érkeztek:

Burza Simon és Kornél 1000, Weisz Mór és fia 1000, Culirini Sándor 500, Lengyel Sándor 250, Schreyer Viktor hj. 200, Szida Lázár 100, Hansu Nestor hj. 100, Radó Gyula hj. 100, Opre Mihály és János 100, Lengyel Lőrinc 100, Kárpáti János 100, Reich József 100, Hoffmann Antal 100, Dema Gusztáv 100, Poppe Sándor 100, Zászló Sándor 100, Brunhuber Gyula hj. 100, Dán Ferenc 100, Goldschmidt Sándor 100, Keppich Zsigmond 70, Fericsán Arzen 50, Schuch Ferenc 50, Molnár Mihály 50, Kutányi Ferenc 50, Hollender J. és fia 50, Krizsán Dezső 50, Weigl Adolf és társa 50, Assael Károly hj. 50, Szűcs F. Vilmos 50, Igaz Sándor 50, Schubauer János 30, Samu Jakab 30, Seiler Bertalan 30, Zinner Vilmos 20, Molnár József 20, Hunyady József 20, Sziljártó János 10, Popovics György 10, Merkler Géza 10, Koch Mór 10 korona.

— A bécsi magyarok segélykiáltása. Bécsből jelentik: A városban lakó magyarság helyzete nagyon szorongatott és Budapestről kértek segítséget. A frontról érkezett jelentések s az élelmezés nehézségei teljesen háttérben szorulnak a mögött a harc mögött, a mely Bécsben a leplezetlenül bolsevik alapon szervezett vörös gárda felállításáért folyik. — Már tegnap egy katonagyűlésen tiszték és legénységi állományuk felléptek ily tervekkel, ma pedig a mozgalmat kivitték az utcára. Az a körülmény, hogy ma már a bécsi lakatnyákból kincstári holmikat, élelmiszereket, cipőket s ruhaneműeket elvittek s potom áron eladtak, legjobban mutatja a fenyegető veszedelem. Az államtanács ez okból minden eszközzel szoros érintkezésbe kíván lépni a katonatanácsokkal, melyeket vasárnap fognak a lakatnyákban megválasztani. Az államtanács szükség esetén kényszer rendszabályokkal fog a vörösgárda ellen fordulni.

— Az aradi vadászokhoz. Az aradi vadásztársulat elnöksége felkéri tagjait, hogy az aradi polgárőrség vadászcsapata megalakulván, holnap vasárnap este 9 órakor a földművelésügyi palota I. emeletén, Nagy Orbán jószágigazgatósági tanácsos hivatalos helyiségében megjelenni sziveskedjenek.

— Házbérlőknek kaphatók Pichler Sándornál, Bohus-palota.

— Be kell szolgáltatni a fegyvereket. Budapestről jelentik: A hadügyminiszter ezutor kéri az ország lakosságát, hogy mindenféle fegyvert és katonai felszerelési tárgyat adjon át a legközelebbi katonai parancsnokságnak. Fegyvert csakis a hivatalosan megszervezett nemzetőrségek, polgárőrségek, a csendőrség és karhatalmi csapatok tagjai viselhetnek.

— Tisza István temetése. Budapestről jelentik: Ma délután 3 órakor folyt le a Hermina-uti gyászházban a meggyilkolt Tisza István gróf temetési szertartása, amely a család kívánságára minden nagyobb pompa nélkül a református egyházban szokásos egyszerűséggel ment végbe. Balthazár Dezső református püspök végezte a gyászszertartást. Imája után Petri Elek református püspök mondott rövid bucsuztatót. A gyászszertartáson nagy számban jelentek meg az elhunytal rokonságban levő mánás családok tagjai, valamint a tragikus véget ért politikus barátai és tisztelői. A koporsót a gyászszertartás után a keleti pályaudvarra szállították, ahonnan Oesztre szállítják és az ottani családi sírboltban helyezik örök nyugalomra. A ravatalra koszorút küldött Károlyi Mihály gróf is ezzel a szalag felirattal:

— Legnagyobb politikai ellenfelemnek — emberi kiengesztelésül. Károlyi Mihály gróf.

A merénylet ügyében a detektívek és csendőrök tovább folytatják a nyomozást. A detektívek ma előállítottak egy román katonát, aki a Lehel-utcai élelmezési raktárban társainak azzal dicsekedett, hogy ő ölte meg Tisza Istvánt. Erre azonban semmi adat sincsen és valószínűnek látszik, hogy a gyilkosságban a katonának nincs semmi része.

— Kintüntetett aradi nyomdász. A kereskedelmi miniszter Mária Péter aradi nyomdász huszonhárom éves szolgálat utáni elismerés alkalmából egy díszoklevéllel és a kereskedelmi és iparkamara száz korona jutalommal tüntette ki. A kintüntetéseket ma adta át a kereskedelmi és iparkamara vezetősége a derék szedőnek, akit kollégái is meleg ünneplésben részesítettek kintüntetése alkalmából.

— Be kell szolgáltatni a fegyvereket. Green Nándor főkapitány a következő felhívást teszi közzé:

Felhívom mindazokat, akiknek birtokában katonai löfegyverek, löszerek és egyéb katonai kincstári tárgyak vannak, azokat a leg súlyosabb következmények terhe alatt haladéktalanul szolgáltatassák be a rendőrkapitányi hivatal rendészeti osztályába.

— Tovább tart az iskolai szünet. Az állami tanítóképző-intézetben s a vele kapcsolatos gyakorlóiskolában a tanítás újabb értesítésig november 5-én tul is szünetel. — Az igazgatóság.

— Szünetel a vízmű. A város gépüzemigazgatója közli: Tisztelettel értesítem a t. közönséget, hogy az alatt felsorolt helyeken és napokon a vízszolgáltatás este fél 10 órától reggel 5 óráig szünetelni fog. November 4-én: Boros Béni-tér, Orczy-utca, Munkácsy-utca, Dezső-utca. November 6-án: József főherceg-ut, Andrassy-tér, Szabadság-tér, Atczél Péter-utca, Vörösmarthy-utca. November 8-án: Vilmos császár-tér, Hindenburg-ut, Vásár-tér, Karolina-u., Varjassy József-utca, Szt. László-u., Kis-u., Kiss Ernő-utca. Ferdinánd-u. November 11-én: Kossuth-utca, Dessewffy-utca, Wesselényi-u., Magyar-u., Vécsey-utca, Telcky-utca, Pöltenberg Ernő-utca, Varjassy Lajos-utca és Nagy Sándor-utcákban.

— Halálozás. Staub Péter, Kisszentmiklós község aljegyzője tegnap este 23 éves korában rövid betegség után meghalt. A temetés vasárnap délután lesz. A községben általános a részvét.

— Megsebesült polgárőr. Gligor Péter fiatal polgárőr ma délután Ségában fegyverrel a vállán a cigánysor felé haladt. Szembe jött vele egy katonából álló polgárőrlárat, a melynek vezetője egy matröz, felszólította a fiut, hogy adja át fegyverét. A fiu nagyon megijedt és futni kezdett. A polgárőrök egyike utána lőtt és bal combján találta. Gligor Péter sérülése a nagy vérvesztés következtében életveszélyes.

— **Gyilkosság a Boros Béni-téren.** Az elmúlt éjszaka a Kossuth-park végén, a Boros Béni-téren az arra cirkáló fiatal emberek egy súlyosan sebesült fiatalembert találtak vérében fentröngve. Bejelentették az esetet a rendőrségnek, ahonnan intézkedtek, hogy a fiatalembert a mentők vigyék be a kórházba. — Megállapították róla, hogy **Micsora Lajos** rokkant katoná, akit nemrégiben bocsátottak el a katonai szolgálatból. Mikor a kórházba be szállították, már eszméletlen állapotban volt és így nem lehetett megtudni, hogy milyen körülmények között sérült meg. A szerencsétlen embert két golyólövés érte, melyek közül az egyik tüdejét furta át, a másik pedig vállát surolta. Valószínűleg az éj sötétjében megtámadták és végeztek vele. Ma reggel a kórházból értesítették a rendőrséget, hogy a szerencsétlen fiatalember hajnalban meghalt.

— **Notic.** Felhívjuk figyelmét Qaedicke Bankháznak Budapest, Kossuth Lajos-utca 11. mai lapunkhoz csatolt mellékletére. Rendeljen azonnal, mert a legutóbbi sorsjátéknál a késői rendelés miatt ezek sorsjegyek nélkül maradtak.

— **Bágyadtság, ingerlékenység, lélekzést nehézségekkel és fuladozással járó szívszorulás,** valamint a hosszantartó székrekedés sok más jelensége esetén a természetes Ferenc József keserűvíz használata a gyomor, a bél és máj működését könnyedén és kellemesen rendbe hozza.

Kereskedők a polgárőrségért.

(Harminchárom ezer koronás gyűjtés.)

Az „Aradi Kereskedők Köre” kezdeményezésére az aradi kereskedők ma délelőtt 11 órakor a felsőkereskedelmi iskola dísztermében gyűlést tartottak s ezen gyűlésen — dacára annak, hogy az összejövetelre csak 2—3 óra állott rendelkezésre — mintegy 100 tekintélyes kereskedő gyűlt egybe.

A gyűlés **Kneffel Lajos**, az Aradi Kereskedők Köre elnökének vezetése alatt határozatot hozott, hogy az aradi kereskedők egyhangú lelkesedéssel járulnak segítségül a szervezendő polgárőrséghez és nyomban megindult a jelentkezés, melyre eddig mintegy 100 önálló kereskedő jelentkezett. A gyűlés továbbá elhatározta, hogy felhívást intéz Arad összes kereskedőihez, a polgárőrségben való tömeges részvételre, hogy ezzel is segítségére legyen Arad város közbiztonságának megvédésében.

Ezen gyűlés az ügyek további vezetésére egy intéző-bizottságot küldött ki, amelynek tagjai: **Kneffel Lajos** elnök, **Hegyi Albert**, **Meer Ármán**, **Kardos Dezső**, **Neumann Hermann**, **Radó Gyula**, **Faragó Rezső** és **Juhász Géza dr.** Az intéző-bizottságnak első teendője volt e gyűlés folyamán azon felhívásnak megfelelőleg, mely a polgárőrök költségeinek fedezését célozza, a gyűjtést megindítani és ott nyomban 32,000 korona összeget gyűjtött. Ezen gyűjtés kimutatását alább közöljük. Az intéző bizottság ezuttal kéri fel az összes aradi kereskedő társakat, akik a gyűjtéshez még nem járultak hozzá, hogy ezen polgári kötelességüknek **Kneffel Lajos** elnök útján sürgősen tegyenek eleget.

Azok a kereskedők, akik a polgárőrséghez való csatlakozásukat bejelentették, este 1/8 órakor a városházán megjelentek és ott megfelelő szolgálati beosztást kaptak.

Az intéző-bizottság végül arra kéri Arad összes kereskedőit, hogy a polgárőrséghez való csatlakozásukat az Aradi Kereskedők Köre helyiségében (felső kereskedelmi iskola, földszint) vasárnap délelőtt 1/2 órakor saját jól felfogott érdekükben és a város védelmének érdekében okvetlenül jelentseék be.

Az aradi kereskedők tegnap délelőtt 11 órakor lelkes hangulatban lefolytatott gyűlésen a polgárőrség költségeinek hozzájárulásaképpen 33,200 koronát gyűjtöttek, melyhez eddig a következő cégek járultak hozzá: **Schreyer Viktor** 2000, **Löbl Gyula** 2000, **Kornis Testvérek** 2000, **Bing János** 2000, **Radó Gyula** 1000, **Havas Sándor** 1000, **Kerpel Izsó** 1000, **Kaufmann Lajos** 1000, **Salgó B. Béla** 1000, **Hegedűs Gyula** 1000, **Grallert I. és fia** 1000, **Grünwald és Moskovitz** 1000, **Oppenheimer és Schwarz** 1000, **Kneffel Lajos** 1000, **Adler Andor** 1000, **Goldschmidt Sándor** 1000, **Schäffer Henrik** 500, **Mihályi és Bruckner** 500, **Bársony Andor** 500, **Berger Albert** 500, **Erdős Pál** 500, **György Menyhért** 500, **Fleischmann Jenő** 500, **Pollák Sándor** 500, **Korniss Zsigmond** 500, **Schlesinger**

Farkas 500, **Pichler Sándor** 500, **Fodor és Halász** 500, **Neumann Hermann** 500, **Deutsch Testvérek** 300, **Fleischer Dávid** 300, **Brandes Dávid** 300, **Hegyi Albert** 300, **Meer Ármán** 300, **Welsz Benjámin** 300, **Reich József** 300, **Braun N. A.** 300, **Oravetz Miklós** 300, **Gross Izsó** 300, **Holländer J. és fia** 200, **Losonczy Lajos** 200, **Hirsch Jenő** 200, **Brasch Aladár dr.** 200, **Holländer Alfréd** 200, **Geller Izsó** 200, **Fischer Mór** 200, **Rosenberg Arnold** 200, **Keppich Zsigmond** 200, **Márkus István** 200, **Juhász Géza dr.** 200, **Kados Dezső** 200, **Fischer Ár. és fia** 200, **Tenner József** 200, **Molnár Oszkár dr.** 100, **Gulik Dezső** 100, **Vándor Béla** 100, **Halpern Miksa** 100, **Pollák Lipót** 100, **Adler Dániel** 100, **Kellner Hugó** 100, **Pollák Lipót** 100, **Beregi Kálmán** 50 korona. Összesen 33,300 korona.

LEGUJABB.

Hétfőn összeül a képviselőház. — A kormány végrehajtó szerve a Nemzeti Tanácsnak.

Budapest. A kormány hétfőre vagy keddre összehívja a képviselőházat. Az első ülés a következő törvényjavaslatokat terjeszti be: 1. az általános, egyenlő, titkos választójog, 2. Magyarország függetlensége, 3. a sajtószabadság; 4. gyűlékezési és egyesülési szabadság.

A kormány felszólítja a Házát, hogy 24 óra alatt szavazza meg a törvényjavaslatokat. Ha vonakodnék megszavazni, akkor azokat rendeletileg lépteti életbe. A választások november végére vagy december elejére várhatók.

A kormány a szomszédos államokhoz követeket küld és üzenetet az ente-államokhoz, hogy Magyarország átalakult, népkormányzat lépett életbe. Az üzenet kimondja, hogy a háború a királyság háborúja volt, a nép most felszabadult és véget vet a háborúnak. Az üzenet végül hangsúlyozza, hogy Magyarország be akar lépni a népek szövetségébe.

Budapest. Miután a kormány november 1-én a Nemzeti Tanács kezébe letette az es-

küt, a kormány a magyar Nemzeti Tanács végrehajtó és kormányzó szerveként szerepel. A Tanács felszólítja az ország népét, hogy minden kormányzati ténykedést igénylő ügyben ne a Tanácshoz, hanem a kormányhoz, illetve az illetékes minisztériumokhoz forduljon.

Budapest. A Politikai Híradó jelenti: A Nemzeti Tanács **Halász Lajos** dr., a miniszterelnökségi sajtóosztály főnökét miniszteri tanácsossá nevezte ki.

Esztergom. **Persán Ádám** kormánybiztos ma délután bemutatkozott Csernoch János hercegprímásnál. Ez alkalommal a hercegprímás kijelentette, hogy a Nemzeti Tanács akciójához csatlakozik és azt tettel is támogatni hajlandó. A minisztérium által a nép kezébe letett esküt magáévá teszi és hűségesen meg is tartja. A biboros hercegek a papsághoz körlevelet intézett, amelyben felhívja a papságot, hogy a helyenkint megalakítandó Nemzeti Tanácsokban vegyenek részt.

Trieszt és Fiume megszállása.

(Összeütközés olaszok és jugoszlávok között. Az olaszok békefeltételei.)

Bécsből jelentik: Triesztet megszállották az olaszok. Fiumébe bevonultak angol, olasz és amerikai csapatok, amelyek hadihajók kíséretében a tengeren érkeztek. Az olaszok birtokukba vették a magyar kikötőt. Póla és Laibach az angolok birtokába jutottak. Az angolok Grácba akarnak menni.

Bécsből jelentik: Még nem sikerült megállapítani, hogy az olasz tisztek repülőgépen vagy buvárhajón érkeztek-e Pólabá. Négy olasz tiszt jelent meg a Viribus Unitis fedélzetén és az új flotta parancsnokot felszólították Póla átadására. A parancsnok tüzet vezényelt az olasz tisztekre, de a matrózok nem engedelmeskedtek. Az olasz tisztek eltávoztak és röviddel ezután a hajó a levegőbe repült. Ezután az olasz és délszláv matrózok között villongás támadt és ezzel megtörtént az első összeütközés a jugoszláv és az olasz nép között.

Budapestről jelentik: A magyar hadügyminisztérium közli, hogy az olasz fronton az osztrákok is tárgyalnak a fegyverszünet feltételeiről. Az olaszok feltételei: A visszavonulási vonal Tirolban a nyelvhatár, egyébként a régi országhatár. Azonkívül bizonyos számú hadosztályok. A fegyverletételhez a kormány megbízottakat fog ki küldeni.

Rómából jelentik: A Stefáni-ügynökség jelenti: Vonalaink előtt megjelent az osztrák-magyar vezérkar egy tisztje, aki kimutatta, hogy kellőképpen el van látva meghatalmazással és

tárgyalást kívánt kezdeni a fegyverszünet dolgában. Diaz tábornok értesítette erről a jelenleg Párisban tartózkodó Orlando miniszterelnököt, aki viszont a szövetségesek konferenciájával közölte az ajánlatot. A szövetségesek letárgyalták az ajánlatot és megvitatták a feltételeket, amelyekkel hozzájárulnak a fegyverszünethez. Orlando a szövetséges hatalmak és az egyesült államok kormánya nevében megbízta Diaz tábornokot, hogy az osztrák-magyar parlamenttel közölje a feltételeket. A fegyverszünet feltételeit Wilson felfogása szerint állapították meg, hogy t. i. lehetetlenné kell tenni az ellenségnek a háború újból való megkezdését, meg kell akadályozni az ellenséget abban is, hogy szorult katonai helyzetéből kimeneküljön. Miután valószínű, hogy az osztrák-magyar parlament a választ közli parancsnokságával, nem valószínű, hogy egészen rövid idő alatt viszonyulást kapunk.

Bécsből jelentik: A király magához hívatta a német osztrák államtanács tagjait. Állítólag közölte velük, az Olaszországgal kötendő fegyverszünet feltételeit. Hír szerint a feltételek igen súlyosak. Az olaszok követelik a Brenner szorosig az összes vasutak átadását és szabad átvonulási utat Tirolban.

Budapest, november 2. (Hivatalos.) Az olasz hegyvidéki arcvonalon csapataink a kiűrtéssel intézkedéseket tervszerűen végrehajtva azokat az állásokat foglalták el, amelyekben az olasz háború kezdetén voltunk. A vezencel síkságon vissza vonuló mozdulataink a Tagliamenton át folyamatban vannak.

Az egész szerb terület kiűrtése küszöbön áll.

Dr. Barabás Béla

nyilatkozata.

(Válasz egy hírlapi cikkre.)

Kaptuk a következő sorokat:

„Népgyűlés a Szabadság-téren” című tegnapi közleményében a tisztelt Aradi Hírlap jónak látta, az én felszólalásomhoz hozzáfűzni olyan közbeszólásokat, amelyek alkalmasak, nemcsak az én tiszta és becsületes politikai multamat megragalmazni, de e nehéz órákban arra is, hogy főispáni köteles és odaadó tevékenységemet Arad népe előtt lefokozza és nevetségessé tegye.

En jól tudom, hogy az Aradi Hírlapnak utjába vagyok, azt is látom, hogy keresve-keres alkalmat, túsúrásaival, célzatos megjegyzéseivel engem hivatásom betöltésétől elkodvetleníteni. Amde ez nem fog rajtam, sőt soha meg sem kíséreltem támadásaira s kiszólásaira válaszolni, mert hiszen erre nekem nincs szükségem, feleselgetésekre pedig nincsen időm.

Azonban most nem rólam van szó, hanem a mindnyájunk előtt szent közérdekről.

A pénteki népgyűlésre oda érkezve, egy polgártársat láttam hadonászni, akinek kifogása volt az ellen, hogy én felszólaljak. Hisz annyi ezer ember között, ne mesoda, ha akad valaki, akinek ez a nézete. Ez az egy ember is lecsendesült, a körülötte levők csitítására. Lehet, hogy talán volt több nyugtalankodó is — mert hisz ehhez joguk van, de én erről nem tudok.

Amikor én felállottam az asztalra s rekedt hangommal beszélni kezdettem, felszólalásom ellen egy hang sem tiltakozott. Ellenkezőleg, nagy éljenzés volt s én helyeslések között fejeztem be rövid nyilatkozatomat.

És a politikailag rágalmozó közbeszólásokat nem hallottam, de nem hallotta azokat ezer és ezer ember sem, csak az Aradi Hírlap, vagy vele szorosán összeköttetésben levő éles hallású fülek hallották meg a netalán elnormogott szavakat, hisz utóvégre beszésszél alkalmi közbeszóló nincs kizárva.

De akár elhangzottak ezek a közbeszólások, akár nem, polgártársi szeretettel kérdezem az Aradi Hírlaptól, micsoda erkölcsi politikai szükség volt annak ilyen célzatos és markans közvétele? Mire volt ez jó?

Ma ezekben a történelmi napokban és városunk népét izgalomban tartó órákban elsősorban a nyilvánosság óreinek a lapoknak feladata, hogy ne engedjék kisebbiteni, vagy pláne gyűlölet tárgyává tenni azokat az embereket, akiknek ha van is egyéni gyarlóságuk, de ma még is arra vannak hivatva és kötelezve, hogy minden képességükkel erejük és tekintélyükkel megvédjék és fenntartsák a közrendet s a polgárok közötti békés egyetértést, testvéri összetartást.

En ennek a feladatomnak emberi erőmnön felül, lelkem igaz hevületével igyekszem megfelelni. Látja mindenki, tudja az egész város, mire való tehát engem méltatlanul meghurcolni és pellengére állítani, ha csak azért nem, hogy izgatott embereknek alkalmuk legyen velem a mai nemzeti kormány által megbízott főispánnal tiszteletlenül beszélni és szemem közé vágni, hogy mit ír rólam az Aradi Hírlap.

Uraim, szerkesztőségi urak! — ez nem eljárás, amikor ma minden kis embernek igyekezte is közkinés, városunk békéjének, nyugalmanak megőrzésében. Így ma senkiről sem szabad írni sem egy utolsó rendőrről, de még egy főispánról sem. Majd ha az izgalmas napok elmúlnak, akkor tessék újra személyemet támadni. En nem állok utjába, de kérve kérem, hogy addig pihenjen a toll, ne hogy mérgező hatással a közérdeket bénítsa. A bizonytalanság e komoly napjaiban ne az én személyem legyen előtérben, hanem az a szent közügy, amelyet én is, önök is szolgálják.

Engedtessek meg azért nekem, hogy az Aradi Hírlap íróasztaláról, akár jóhiszeműleg, akár rosszhiszeműleg, kikerült politikai sértések ellen, éppen az ő hazafias olvasóközönségének nemes gondolkodására appelláljak.

Az egy célra való törekvés és együttes test-

véri érzület ne csak üres jelszó legyen, de minden oldalról áhitatos kötelesség is.

Barabás Béla,
főispán.

Lapunk tudósítója, ki a gyűlés minden mozanatát figyelemmel kísérte, szintén azt jelenti ki, hogy Barabás Béla főispán ellen egyetlen részeg tüntetőn kívül, senki szót nem emelt.

Megegyezés a nemzetiségekkel.

(Területi kérdésekről a békekonferencia dönt.)

Budapestről jelentik: A nemzetiségekkel folytatott tárgyalások a kormány és nemzetiségek között sikerre vezettek és már létre is jött a megállapodás abban a szellemben, amelyet a Nemzeti Tanács programjában felállított. A megegyezést írásba foglalták és nyomban áll is írták.

Hiteles értesítés szerint a nemzetiségekkel való megegyezés a területi és felségjogi kérdések teljes kikapcsolásával történt, miután ezekről a kérdésekről egyedül a békekonferencia lesz hivatva végérvényesen dönteni. A megállapodás egész Magyarország területén nemzetiségre való tekintet nélkül a személyi és vagyonbiztonság kölcsönös megvédésére irányult.

A Politikai Híradó közli: Illetékes helyről nyert értesítés szerint azok a hírek, amelyek a nemzetiségekkel kötött végleges megállapodásról szólnak, nem felelnek meg a valóságnak. Csak arról van szó, hogy Jászi Oszkár tárcanélküli nemzetiségi miniszter tárgyalásokat folytatott a különböző népek képviselőivel. Ezek a tárgyalások annyiban eredményre vezettek, hogy nyilvánvalóvá lett a különböző nemzetek együttműködési szükségessége a súlyos viszonyok elhárítására.

Ma Hoch János, a Nemzeti Tanács elnöke, dr. Mihályi Tivadar, a román nemzeti tanács meghívottja és Melzer Vilmos szász országgyűlési képviselő a következő proklamációt bocsájtották ki:

— A világháború vértengere közepette legfőbb törekvésünket képezi, hogy népeinket a további szenvedésektől és pusztulástól megóvjuk, s bármilyen következzék is be, a távoli és közeli jövőben, a hiába való vérontásnak és vagyon pusztulásnak elejét vegyük. Felelősségünk tehát a magyar, román és szász nemzet minden fiát, hogy egymással érintkezésbe lépve a belső rendet, egymást megértve, kölcsönös nyugalommal biztosítsák. E célból közös egyetértéssel állapítsák meg mindazon intézkedéseket, amelyekkel a bekövetkezendő események kö-

zött a személy- és vagyon biztonságot együttesen és a legjobban megvédhetik.

Jászi Oszkár a késő esti órákban fővárosi munkatársunk előtt a következőket mondotta:

— A megegyezésnek már meg van az alapja. A kormány már intézkedéseket is tett és fog tenni, amelyek behozzák, hogy a mult bűneivel véglegesen szakítani akarunk. Siirgősen gondoskodni fogunk, hogy a polgári amnesztiát katonai amnesztia is kövesse. — Olyan embereket fogunk főispánoknak kiküldeni, akiknek multja garanciát fog képezni ezen új szellem megvalósítására. Az összes internáltakat haza küldjük, a vagyonelkobzásokat megszüntetjük, az ingatlanforgalmat akadályozó rendeletet hatályon kívül helyezzük, a megszüntetett lapok megjelenését újból lehetővé tesszük.

Legnagyobb horderővel fog azonban bírni az új választási törvény, amely nemcsak a parlamenti, hanem a vármegyei és községi választásoknál is általános, titkos választójogot léptet életbe.

Ami a területi integritást illeti, kijelentette, hogy mint többször hangsúlyozták, a határok megállapítása a nemzetközi békekonferencius hatáskörébe tartozik. Magyarországnak érdeke, hogy Wilson ezen álláspontjához ragaszkodjon. Végül azon reményének adott kifejezést, hogy Magyarország többi nemzetiségei is csatlakozni fognak a románok és szászok eljárásához.

KÖZGAZDASÁG.

— Rókkantak alkalmazása. Az Országos Hadigondozó Hivatal aradi hadirókkant munkaközvetítőjénél a következő munkaalakmakra ajánlkoznak rókkantak: gazd. tiszt. erdési, ispáni, irnoki, bérengazdai, gazd. felügyelői, mezőőri, erdőőri, majorosi, vadőri, gépészi, postaszolgai, postakézbesítői, éjjeliőri, munkavezetői, raktárnoki, hivatalszolgai, kulesári, magtárosi, szijgyártói, gépapolói, géplakatosi, gátőri, utmesteri állásra. A munkaadók figyelmét azzal a megjegyzéssel hívjuk fel a munkaközvetítő hivatal működésére, hogy hazafiúi kötelesség a háboruban rókkantá vált hőseink alkalmazása. A hivatal helyisége Aradon a fa- és fémipari iskolában van, (telefon 652), ahol az érdeklődők közelebbi felvilágosítást nyerhetnek.

— Birtokeset. Méri Oszkár, Jenő és Emil eladták a Csernovits Péter-utca 20. sz. házat 35.000 koronáért Knapp Károlynak. — Özv. Kun Imréné eladta a Lövész-utca 6. sz. házat 19.000 koronáért Vlatt Istvánnak. — Lengyel Lőrinc aradi cég eladta a Boczkó-utca 5. sz. házat 130.000 koronáért Berger Ferenc és nejének. — Bogsch Aurél eladta a Florián-utca 5. sz. házat 125.000 koronáért Tömör Jánosnak. — Kraemling Jánosné eladta a Csiky Gergely-utca 21. sz. házat 28000 koronáért Berecz Károly és nejének. — Göncz

czú András, Tatrov Józsefné, Göncz Teréz, Göncz József eladták a Vécsey-utca 9. sz. házból az őket illető részt 30.000 koronáért Szász Pál és nejének. — Wolf Ede és neje eladták az Illés-utca 86-c. sz. házat 35.000 koronáért Kovács Sándornak.

LEGUJABB HIREK.

— A bécsi hadifoglyok elszabadultak. Bécsből jelentik: A város környékén levő foglyotáborok őrsége elhagyta helyét és a foglyok elhagyták a táborokat. A foglyok egy része az állomásokon vonatokat kerítettek birtokukba és elutaztak. Bécsben az esti órákban ugyanolyan rémhíreket kolportáltak, mint tegnap Budapesten.

— Agyonlőtték a kecskeméti főügyészt. Budapestről jelentik: Czárán István főügyész távirati jelentést kapott, hogy Gyalokay Sándor kecskeméti főügyészt agyonlőtték. A városban zavargások voltak s a tömeg a foglyok kiszabadítását követelte. A főgyész vonakodott ezt megtenni, mire lövés dördült el s a főgyész szíven találva holtan esett össze.

FIGYELMEZTETJÜK lapunk t. olvasóit, hogy a lapkihordóktól újságot vásárolni, vagy náluk a lapra előfizetni szigorúan tilos. Aki ezen óvást figyelembe nem veszi büntetendő cselekményt követ el. —

Foch — Hindenburgga tárgyal.

(Tíz nap alatt orosz fegyverszünet.)

Hágából jelentik: Londoni diplomáciai körök értesülése szerint az entente nem jegyzékben fogja közzélni a fegyverszünet feltételeit, hanem Foch tábornok a két ellenséges vonal között hozza azokat Hindenburg tudomására.

Genéből jelentik: A Newyork Herald jelentése szerint a newyorki tőzsdén hivatalosan azt a hírt tették közzé, hogy tíz napon belül létrejön a fegyverszünet.

Baselből jelentik: Wilson elnök üzenetet küldött a szenátushoz, amelyben hangoztatja az annexió és hadikárpótítás mentes béke szükségességét.

Hágából jelentik: A németek megszállották a Schelde torkolat környékét és Kondeltől északra elárastották vízzel.

Bécsből jelentik: Az Eifel torony, Prága és Zágráb között szikratávíró összeköttetést létesítettek.

Martics Géza.

Az aradi polgárőröknek megvan az első halottjuk. Martics Gézának hívják. Fiatal ember, aki szent lelkesedésében önként jelentkezett, hogy polgártársai életére és vagyonára őrködjék. Részt vett az éjszakai ütközetben, amelyet az aradi polgárőrök Újszentannán vívtak a felfegyverzett katonákkal és ebben a harcban halálát lelte.

Martics Géza vértanúja a kötelességtudásnak, a lelkesedésnek, a férfiúi erénynek. Arad városának méltó módon kell lerónia kegyeletét a város hőse emléke előtt. Martics Géza a város hőse, a város büszkesége, szomorú, tragikus eseménynek immár élettelen hőroza.

A polgári ruhás hős, akiről ebben a percben nem tudjuk, hogy kicsoda, micsoda, kik a hozzátartozói, a becsület mezején esett el. Megilleti tehát végtisztességén a katonai pompa, a becsület mezején hősi halált halt harcra végfeszítessége. A temetést Arad városának kell rendeznie, hiszen az ő halottja és hogy dokumentálja őszinte, mélyszéges kegyeletét és a hősiesség megbecsülését, díszsírhelyet kell adományoznia. De ki kell vennie részét Arad vármegyének is, hiszen Martics Géza a vármegye védelmében vesztette el fiatal életét.

Nem ismerjük a város hős fiának családi viszonyait, de ha vannak hozzátartozói, akik támaszukat veszítették el benne, akkor Arad városának gondoskodnia kell a hozzátartozókról és támogatnia kell őket.

Mi, akik az események lázas rohanásában pillanatra megilletődéssel állunk meg Martics Géza szomorúan dicsőséges vége előtt, lerójjuk kegyeletünket. Az Aradi Közlöny szerkesztősége nevében Stájer József főszerkesztő ezer koronát adományoz Martics Géza emlékére a polgárőrség parancsnoksága által megjelölt élcra.

Az őszentannai jegyző rémes éjszakája.

(Ötszáz fegyveres katona halálra ítélte. — Éjjel fél három órakor aradi katonák és polgárőrök szabadították ki. — Tizenhárom halott, hét súlyos sebesült.)

Tegnap reggel a frontról és különféle káderből 4—500 román katona érkezett haza Úszentannára. A katonák teljes felszereléssel, fegyverrel és kézigráttal érkeztek meg és megérkezésük után nagy kiáltozással vonultak végig a község utcáin. Ma reggel gyűlést tartottak a katonák, amelyen elmondták, hogy feleségeik panaszkodtak a jegyzőre, aki nem fizette ki nekik pontosan a hadisegélyt.

A katonák elhatározták, hogy

ezért a jegyzőt halállal fogják büntetni.

Az őszentannai jegyző Fóthy Nándor, az országos hírvé atléta, aki a párisi olimpiádon a diszkoszvetés világbajnokságát nyerte meg.

A katonák fegyveresen a község háza elé vonultak, letartóztatták a jegyzőt és kihirdették előtte a halálos ítéletet.

A jegyző hiába igyekezett megmagyarázni a katonáknak, hogy ő pontosan fizette a hadisegélyt és ha nem pontosan kapták meg, az nem az ő mulasztásának köszönhető. A katonák hajthatatlanok maradtak és kijelentették, hogy a halálos ítéletet holnap, vasárnap reggel fogják végrehajtani a falu főterén az egész lakosság szemé előtt.

Erre a jegyző lakásának ajtaját bezárták, a család egyetlen tagjának sem volt szabad a lakásból kijönni és a község háza épületét, ahol a jegyző lakása van, hatvan fegyveres katona vette körül, hogy reggelig őrizték a házat.

A községből telefonon jelentették az esetet az alispánnak, aki a katonai hatóságokkal érintkezésbe lépett abból a célból, hogy fegyveres erőt küldjenek ki a jegyző kiszabadítására és a rend fenntartása céljából. A térparancsnokság egy százados vezetésével katonákból, rendőrökből és polgárőrökből egy 80 főből álló csapatot küldött ki négy gépfegyverrel a jegyző kiszabadítására. A katonák ma éjjel egy órakor érkeztek meg a községbe.

Éjjel két órakor jelentik telefonon Újszentannáról: A jegyző házából kilencven oláh katona őriz, benn a lakásban négy fegyveres katona áll. A jegyző egész családja éhen van és a borzalmas éjszakáját éli át a kis lakószobában, ahol fegyveres katonák őrzete alatt együtt zokognak a halálra ítélt családfővel.

Az aradi katonák, akik külön vonattal jöttek Újszentannára, egy órakor indultak Úszentanna felé, amely Újszentannától körülbelül háromnegyed órányira van. Újszentannán az egész község megdöbbenve, és a legnagyobb izgatottsággal várja a fejleményeket. Éjjel két órakor hangzottak el az első lövések, amelyek a csendes éjszakában hatalmas visszhangot keltenek. A lövöldözés mind élénkebbé válik és rövidesen a géppuska herregése is beleszól a borzalmas újszentannai éjszaka izgalmas koncertjébe. Ugyátszik, formális ütközet fejlődött ki.

Az ütközet eredménye még ismeretlen, Újszentannáról senki sem mer átmenni Úszentannára, ahonnan semmi hír nem érkezik.

Éjjel fél három órakor felhívtuk újból Úszentannát, ekkor már az újszentannai központ, amely eddigi tudósításainkat adta, örömmel jelentette, hogy

Fóthyt és családját sikerült kiszabadítani.

Rögtön át is kapcsolt bennünket az őszentannai községi előljárószághoz, ahol ez a borzalmasságban pártlan éjszaka lejátszódott. A telefonnál gróf Keglevich tüzérhadnagy, a felszabadító csapat egyik tisztje jelentkezett.

— A jegyzőt és családját ezelőtt 5 perccel megmentettük — mondotta boldogan.

Az ütközet lefolyásáról az alábbiakban van alkalmunk beszámolni.

Az aradi csapat két oldalról vonult fel a község háza ellen és a középső uton gépfegyvereket helyeztek el. A kívül álló román katonák észrevették a csapat közeledését és mozgálni kezdtek, azután tüzet bocsájtottak a támadókra. Az aradiak erre sortüzet adtak és „rajta” kiáltással megrohanták a lövöldöző román katonákat. Közben a lövések zajára azok közül a katonák közül, akik bent a lakásban őrizték a jegyző családját, két katona kiált, érdeklődni, hogy mi történik az udvaron. Ezt a két katonát Keglevich hadnagy puskatussal leütötte és azonnal berohant a szobába, ahonnan az ottmaradt másik két katona erre a másik ajtón eszeveszett rohanással elmenekült.

A jegyző és családja meg volt mentve.

Ezalatt künn az udvaron ropogtak a fegyverek. A románok a roham után elmenekültek. Az ütközet alig 5 percig tartott, miután a megtámadott katonáknak fogalmuk sem volt arról, hogy milyen erővel támadták meg őket. A románok közül 12 katona meghalt, hat súlyosan megsebesült, az aradiak közül meghalt Martics Géza polgárőr, önként jelentkezett az expedícióra, azonkívül megsebesült Havas Ármán önkéntes tizedes. Martics az első halottja az aradi polgárőrségnek, amelyivel tanúságot tett arról, hogy az i ntézmény komolyságával méltó a mai nagy időkhez.

Fóthy és családját a kiállott borzalmas órák rettenetesen meggyötörték. Halálsápadtan, szinte önkívületi állapotban találták őket a felszabadítók. Alig tudott beszélni a halálra gyötört, megkínzott ember, aki zokogva mondott hálát a megmentőknek.

A kiküldött csapat ott marad, hogy Úszentannán a nyugalmat és a rendet helyreállítsa. A sebesülteket különvonat hozta be Aradra.

A MOZI.

* Az Apolló és Uránia vasárnapi előadásai. A forradalmi idők sem csökkentették a publikum érdeklődését az Apolló és az Uránia mozgósínházak előadásai iránt. A rendőrkapitány intézkedésére azonban csak délután játszhatnak a mozik. Holnap, vasárnap délután 3-tól este fél 8-ig tartanak az előadások. Mind a két színházban a „Havasok fia” nagyszabású látványos attrakció kerül vetítésre. — Olyan szép és érdekfeszítő ez az ötfelvonásos kép, hogy még ezekben az izgalmas napokban is szórakoztatni tudja a publikumot.

**Nagy
csillár
és égő
raktár. 7840**

Tungramlampakat.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számoljuk.

Minden szó hirdetésért 30 fillér. Vastagabb betűkkel 60 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután fel 6 óráig veszek fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szög 3 koronára.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetéseket, amelyek tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

50 ÉVES nagános özvegy férfi közös háztartásra, esetleg háztartónak egy 30-35 éves olyan nőt keres aki munkaszerető és a falusi gazdálkodásban gyakorlott és aki várja egy nyugalmas otthonra. Ajánlatok „Kelelmes” feljére a kiadóhivatalba 1050

Alkalmazást keres.

FIATAL KERESKEDŐ felügyelői, rakodói vagy más bizalmi állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 6276

VARRÓNÓ házakhoz ajánlkozik, ott is vállal munkát. Wesselényi-utca 19. szám. 7966

MEGBIZHATÓ SZAKÁCSNÉ, jól főz. főmegfőzést is vállal. Cím a kiadóhivatalban. 7968

EGY JOBB LEÁNY ajánlkozik kiszolgáló lányként szolid fizetést. Ajánlatokat „Szolid” feljére a kiadóhivatalba 7971

GYERMEKTELEN, MEGBIZHATÓ házaspár háztartási állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 7969

Alkalmazást nyer.

TANONCOK fizetéssel lakatos és esztétikus mesterséghez felvételnek. Válasz Miksa, gépjavár. 7732

BEJÁRÓ FŐZŐNŐ felvételnek Szent László-utca 6. 7958

NEMETAIKU intelligens gyermekleány pályás gyermekhez felvételt Szt. László utca 6. 7959

SZERÉNY HÁZTARTÁSOM MUNKALATAINAK elvégzéséhez intelligens nőt keresek. Kinek, ha 1 gyermeke van, megával hozhatja. Cím Nádról György igazgató, állami népiskola Arad-Gál. 7901

GYAKORLATTAL BÍRÓ tudósító annál alkalmazást nyerhet. Bővebbet Fővárosi Pálkarakatár. 7944

ÖGYES, GYAKORLOTT szobaleányt és főzőnőt keresek. Cím özv. Reininger, József főherceg-ut 12. 7974

BEJÁRÓNÓT keres gyermektelen házaspár reggel 7-9. reggelinél. Cím a kiadóhivatalban. 7949

KIFUTÓ FIU, jó fizetés mellett, nyomdákban alkalmazást nyer.

Kiadó lakás.

ELEGÁNSAN BUTORIZOTT szoba kiadó Simonyi-utca 2. 7965

Lakást keres.

HAROM-NÉGY szobás lakás fürdőszobával a belvárosban butorral, vagy butor nélkül jó bér mellett november 1-ig keresetlik. Ajánlatok a kiadóhivatalba küldendők. 6983

Vétel és eladás.

EGY divatos hosszú perzsa kabát eladó megtekinthető Erzsébet körút 18. szám. 7928

EGY FINOM bőr kanapé 2 nagy karosszék egész új 1 mahagóni asztal, 1 ebédlő kredenc üvegezett, 1 üvegezett pohárszekrény mahagóni a legújomabb árnyékoknak megfelel. 6 szék magas tám lával. 1 magas tükrötvetű kanapé finom egészen új kivitelű, 1 pedálos ciklókam 1 vadászfegyver minden hozzávaló felszereléssel, halászet miatt eladó. Varjassy József-utca 20. 7954

KICCSINYBEN ÉS NAGYBAN kapható kézzel szedett Masánszky Imre 2 kor 40 fillér. Ujmalom Baross Ferenc-utca 7. szám. 7963

ELADÓ 1 darab 2.2 HP. egy fázisú és 1 darab 1 HP. 2 fázisú motor. Erzsébet-utca 10. háztulajdonosnál. Ugyanott váltó és egyenáramú motorok és dinamók javítása, valamint villanyvilágítás és szerelés vállalatik. 7952

ELADÓ egy szántó vagy cséplőgéphez bődé kocsi, egy könnyű fedéres strálkocsi, batár és fedéles kocsi, szánkó és szánkótálp, valamint egyes löszerszám. Schamberger-gyár, József főherceg-ut 11. sz. 7965

HALÓSZOBA BUTOR, függönyök, ágyterítők eladó. Bem-utca 3. 7950

KEVESEK HASZNÁLT nagyon szép gyermekkosci eladó. Megtekinthető Teleki-utca 14. 7929

HALÓ- és KONYHA-butor, férfi öltönyök és szarvas agancsok eladók, d. u. 2-4. Tököllyi Imre-utca 11. szám. 7970

NYERS BORKÖVET minden mennyiségben vesz Irom Arnold Bercsényi Miklós-utca 39. szám. Telefon 194. 421

BORPÁRLAT kisebb és nagyobb mennyiségben kapható Farber Lajos cégnél, Arad. 6677

KÉKKÖVET ausgit ajánl Farber Lajos Arad. 6918

EGY KOMPLETT férfi szoba mahagóni, képrámák, képek, vázák eladók. Megtekinthető Akác-utca 11. alatt 6915

PENYŐ-, DISZ- és gyümölcsfa csemeték megrendelhető Ortutay Lajosnál, Arad. 7415

FRISS HALAK érkeztek. Mivel kevés a készlet, kérem a tisztelt közönséget, hogy már ma estétől kezdve a halakat szeressék be. LuttvákJózsef, Asztalos Sándor-utca. Telefon 815. 1144

MÉZES ÜVEGEK térfedéllel 1/2 és 3/4 kilos nagyságban kaphatók Vértess Miklósnál, Bihar Ból. 7877

ELADÓ 8 éves 6 HP. Hoffer és Schrantz cséplőgarnitúra 7 légkörös, teljes felszereléssel. Megtekinthető Siklóván Miklós géplakatosnál, Ópécska. Bővebbet: Borlea Péter géplakatos, Villágos. 7896

GYÖNYÖRŰ új fehér selyem blúzok eladók. Ugyanott egy használt férfi és női télikabát eladó. Megtekinthető d. u. 3-5-ig. Cím a kiadóhivatalban. 7925

EGY kiváló pianino tokkal eladó. Cím: Faludi, színház. 7948

HASZNÁLT ÓLOM megvételre keresetlik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 8109

Ingatlan.

ADOMENTES ház, két modern kétszobás lakás és szuterénnel, elfoglalható lakással, eladó. Cím a kiadóhivatalban. 7915

ALLOMÁS KÖZELÉBEN 2 Kisebb ház eladó. Bővebbet Lövész-utca 4/a. 7951

EGY SAROK MAGÁNHÁZ átvehető kétszobás lakással. Érdeklődni 12-2-ig Nagy Sándor-utca 7. I. em. 7287

ELADÓ ház Gizella-utca 7. Ugyanott káposztáskád, boroshordók eladók. 7957

MODERN MAGÁNHÁZ, telekkel, belvárosban, sürgősen eladó. Bővebbet Simonyi-utca 6. 7779

WERNER GYÖRGY-UTCA 2. számú ház eladó. Bővebbet Tenczlingerhez, városház. 7772

Oktatás.

POLGARI és más középiskolából kimaradt tanulókat felelősséggel előkészít: Bngel, Lázár Vilmos-utca 2. 7451

KERESK. SZAKOKTATÁS. Magántanfolyam (könyvelés, gyors- és gépírás, számtan stb.) előrangú tanárk vezetésével. Díjtalan állásfoglalás. Bngel gyors és gépíráskola, Lázár Vilmos-utca 2. 7445

NÉMET MAGÁNTANITÓNÓ, délutáni órákat ad. „Német magántanítónó” feljére a kiadóhivatalba. 7399

Különféle.

ELVEESZETT két fehér liba mindkettőnek nagy farkatollai kitépve. Becsületese megtaláló Sarkad Határ-utca 5. sz Szathmáry jutalom ellenében adja át. 6275

EGY IRODAI HELYSÉG mellékhelyi, villany és telefonnal, azonnal kiadó. Ugyanott egy Wertheim-szekrény, egy írógép, egy írósztal eladó. Varjassy József-utca 20. 7155

SZARAZ PINCÉT, vagy üres raklat keresünk a városháza közelében. Ajánlatot a kiadóhivatalba kérünk. 7500

APRÓHÍRDETESEK az Aradi Közlöny részére felvételnek a Messenger-boy irodában, Klein L. hirdetői és hírlapirodájában, Zrínyi- és Mandi Boros Beai-tér 15. sz. alatti papíruztetésben.

ÁRVERÉSI HIRDETÉNY.

Az „Első Eleki Hengermalom Társaság mint szövetezet” az aradi kir. Törvényszék Cz. 1179-1918. számú végzésével jóváhagyólag tudomásul vett közgyűlési határozat alapján 1918. november 16. 10-én d. u. 11 órakor Elekén a község háza nagytermében megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek eladja a tulajdonát képező hengermalomot az árverési feltételek értelmében.

Az árverési feltételek az ügyvezető igazgatónál s a telephelyen bármelyik nap d. u. 8 óráig d. u. 6 óráig megtekinthetők.

Elek, 1918. október 16. 31-én.

Az „Első Eleki Hengermalom” trsg mint szövetezet. 7953

Gécs Károly

építészeti irodája

Arad, Anich Lajos-utca 2. sz.

Telefon 893. 7474

Vállal mindennemű tervezést, építkezést, átalakítást és javítást. Költségvetés díjmentesen.

Tuzifa

előrendű és előszob minőségben díszmura és fűszekre kapható

Auricht Miksa

fakereskedésben 7649

Arad, Kossuth-utca végén.

Előfűrészelés fetelepe-

men. — Telefon 69.

Közgyűzősfigyvedurakfigyolmebe

valódi „GOLDKRONEN”

irógép-szalag és carbonpapírok,

amelyek a lipsei vásáron a Balkánra lettek eladva, de oda ki nem jutottak, most előnyös árban kaphatók.

Előrangú pamutszalag (nemhadi),

Csak record nem másolható!

16 m/m. szélességig:

Tucatanként 185.— korona

1/2 85.—

1/4 45.—

amíg a készlet tart. 9945

A legkisebb mennyiség 1/4 tucat, 16 m/m. szélességen felfü drb. 18 kor Carbonpapírok 3 doboz vételnél 30 kor dobozonként. Kapható: Goldberger C. Andri Budapest, VI, Isabella-utca 77. Telefon 81-58.

Ajánlok megvételre zsír, mész, szörp, marmaládé stb. szállításra alkalmas cca 50 kg. tartalmu uj

bádognakannakat

darabonként 50 koronáért, továbbá garantált tiszta pergetett mézet üvegeztve és bádognakannákban. **FEKETE B.** bizománvos, Budapest, Tompa-utca 19. Telefon József 123-77. 8982

Ajánlunk kötelezetlenül:

I-a részálitot kg.-ként 14.— koronájával

papírszalagokössze-

get kg.-ként 10.80

50 minőségű kopalla-

tot kg.-ként 24.—

klórmeszet 50 kg.-os

horlékban 56.—

klórmeszet 10 kg.-os

ládákban 84.—

ab raktár, előzetes fizetéssel.

Polacsok Fülöp és Fia

Nyirbátor. 7793

Sürgőnycim: Polacsoktelefon.

Kifutófiu

jó fizetéssel

felvétetik.

Földbirtokosoknak

25 évre 7% annuitás teljes árfolyam,

50 évre 6% annuitás teljes árfolyam,

65 évre 5% annuitás 95% árfolyam,

80 évre 4% annuitás 99% árfolyam mellett, továbbá

aradi házakra

50 évre 6% annuitás 98% árfolyam (rövidebb időre is) mellett

törlesztéses és váltó kölcsönöket folyosítat, valamint kisebb-nagyobb birtokok, házak eladását és parcellázásokat vállal.

Bonyhádi József

Arad, Kapa-utca 47., d. u. 2-161

Birtokok és házak eladására előjegyzve.